

KÖZTELEK

KÖZ- ÉS MEZŐGAZDASÁGI LAP.

AZ ORSZÁGOS MAGYAR GAZDASÁGI EGYESÜLET HIVATALOS KÖZLÖNYE.

Az országos m. gazdasági egyesület tagjai ingyen kapják.
Nem tagoknak előzetési díj:
Egész évre 10 ft, félévre 5 ft, negyedévre 2 ft 50 kr.

Megjelenik minden szerdán és szombaton.

Szerkesztőség és kiadóhivatal: Budapest (Köztelek)
Ülési-át 25. szám.
Kéziratokat a szerkesztésnek nem küldvissza.

AZ OMGE. KÖZLEMÉNYEIT.

I. Mezőgazdasági országos kiállítás Szegeden.

Védnök: Ó cs. és kir. fensége Jósépfőherceg ur.

A kiállítás ideje: 1899. évi szeptember 3—10-ig.

Bejelentés határideje: I. főcsoport: Élő állatok és állati termékek; II. főcsoport: Mezőgazdasági termékek; III. főcsoport: I. alcsoport: Szőlészet és borszat június 1.

III. főcsoport: 2. alcsoport: Kertészet és gyümölcs augusztus 1.
IV. főcsoport: gépek és eszközök május 1.

Bejelentési levek kaphatók: Kiállítási iroda, Budapest, Köztelek; az összes gazdasági egyesületeknél; az állattenyésztési felügyelőknél; a csoport-biztosoknál.

Térdfikaj a bejelentéssel egyidejűleg az Országos Magyar Gazdasági Egyesület pénztárába küldendő be.

Gróf Festetics Györgynek Keszthelyen állítandó szobrára április 14-től 20-ig adatköztak:

	forint
Dr. Deszényi Árpád gyűjtőívén:	10—
Dr. Deszényi Árpád 1888. évi amszoni asztaltársaság	15—
Horváth Károly	5—
Meszlér Elek	3—
Borsódy Ernő (?)	2—
Kommer Mihály	3—
Széles János	3—
Vidóczy Ernő	3—
Bendekevis István	4—

Borsódvármegye újabb gyűjtése	forint
Vincze Albert ívén	1-95
	2-85
Utolsó kimutatásunk	52-80
	2790-03
Összesen	2842-65

A gümőkör írtása Boszniában és Hercegovinában.

Az okkupált tartományok kormány, mely erőlyes és céldatos munkáját a két országot teljesen elhanyagolt állapotából rövid két évized alatt a kulturális fejlődés magas fokára emelte, kezdetől fogva nagy gondot fordított az állattenyésztés emelésére, mint a mely éppen az ottani sajátos gazdasági viszonyok között a lakosság előrendű megélési keresetforrását képezi. Egyik fontos feladatát képezte a közigazgatásnak a helyi állatfajtak javítása kivülről behozott állatokkal és a szarvasmarhadalommal illetőleg egyfelől a kistestű marhát a szabb magyar-erdélyi marhával való keresztezés útján iparkodott javítani, másfelől az állami gazdásokban nyugati fajta törzsek létesítést abból a czélból, hogy erre alkalmas védekeknek ezeknek a fajtaiknak tenyészése meghonosíthatók. A nyugati fajta szarvasmarhák importjával azonban együttjárt bizonyos kulturbetegségek behurcoltatásának veszedelem is és bár a ragadós tüdővel ellen könnyű is volt a védekezés, az ennél jóval veszedelemesebb gümőkör behurcoltatása nem volt megakadályozható. A kormány azonban, mely tevékenységének első éveiben rövid idő alatt teljesen kiirtotta a keleti marhavészt, idejekeglen felismerte a gümőkör részéről fenyegető veszélyt és gondos éberségre mutat az a tény, hogy már most olyan rendelkezést lépett életbe, melyvel előreláthatólag rövid idő alatt ki fogja irtani a két ország területéről a gümőkört is. A kormány ezzel a ténnyel, amint tanúságot tesz arról, hogy a gondjaira bízott két ország anyagi jólétének emelésére a tudomány által nyújtott minden eszközt megfelelő módon felhasználja, egytől előreláthatólag rövid idő alatt elterendő

szép eredményeivel meggyőző módon fogja bebizonyítani a gümőkör elleni modern védekezés hatékonyságát és ezzel lényegesen hozzá fog járulni ahhoz, hogy ott is, ahol ebben az irányban még tartózkodó vagy ingadozó álláspontot foglalnak el, a baj előlajtásra metgyék valahára a szükséges intézkedések.

A gümőkör írtásáról szóló kormányrendelet (kelt 1899 február hó 14-én, 17,590. sz. a.) igen erőlyesen lát a kiűzött feladathoz, amennyiben mindenekelőtt kimondja, hogy: *minden gümőkörös állat, amelyen tehát a betegségre határozottan utána tünetek észlelhetők, vagy amely a tuberkulina jellemző módon reagál azonnal lelendő, egyuttal pedig az ilyen állat tulajdonosának, az értékesítőhöz huson és egyéb testrészein kívül, az állat értéke felének megfelelő kártalanítást biztosít.*

Ilyen szigorú intézkedést eddig sehol sem léptettek életbe, sőt ahol a gümőkörös állatok lelendésre hosszabb határidőt is engedélyeztek (Belgiumban pl. egy évét), ott sem lehetett a rendelkezést a gyakorlatban végrehajtani. Bosznia és Hercegovina azonban a gümőkör szempontjából sokalkta kézzévböző viszonyok között van, mint a nyugot-európai államok. Hivatás azidat szerinti a betegség az okkupációt követő első időben ott teljesen ismeretlen volt és csak azóta szaporodnak a vágóhidakban konstálnt kórosokat, amióta tenyészállatokat importáltak, melyek a betegséget magokkal hozták.

Tekintettel az azra lefojty rövid időre, igen valószínű, hogy a betegség csak az import útján létesített nyugati fajta tenyészésben fordul elő jelentékenyebb arányban, míg a honi szarvasmarhadalomnyában bizonyára már meg nagyon ritka. Ehhez képest az összes gümőkörös állatok kivonása a tenyészésből, legfeljebb a már létező nyugati fajta tenyészésnek fogja meg a létszám erősebb apadátsi eredményezni, mely azonban rövid idő alatt ki tessz pótolható, másfelől a jelzett körülmények folytán a beteg állatokért adandó állami kártalanítás nem fog tulnag pénzáldozatot igényelni.

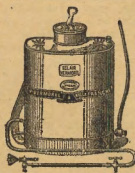
Csak az ilyen tényállás batoríthatta a kormányt a nagyon erőlyes intézkedésre, mely

MAGYAR MEZŐGAZDÁK SZÖVETKEZETE, BUDAPEST, V. ker., ALKOTMÁNY-UTCA 31. SZ.

A legfontosabb védekező eszközök a szőlőpusztítás megakadályozására a

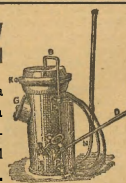
V. Vermorel Villefranche-i

világhírű cég gyarmányai, melyek kizárólagos képviselői vagyunk Magyarországra.

Aussigii La védekező

jegeczekben, vegytiszta a peronospora elleni védekezésre, általunk szállítva és igazolványunkkal ellátott küldeményeket a M. Á. V. körülbelül 40% díjkezezményvel szállítják.

azonban, ha a gyakorlatban végre lesz hajtva, kétségkívül a betegség teljes kiirtását fogja eredményezni és pedig annak inkább, mert a kormányrendelet egyébként is igen czélrészű intézkedéseket tartalmaz a nevezetesen arra törekvők, hogy a betegség ezúttal az országba be ne hurocoltassék.

Kimondja ugyanis, hogy a két tartomány területére, eleinkre az azonnali levágás végett behozott állatokot, csak olyan szarvasmarha bocsátható be, melyre vonatkozólag a határon megejelt tuberkulínpróba a gümőkörtől menteséget bebiztosítja, illetőleg a melyről a szállító hatóság állatorvos bizonyítvánnyal igazolja, hogy a megelőző három napon belül a tuberkulínra nem reagált.

Ez a magában véve igen helyes rendelkezés a magyar tenyésztőket is közelről érdekli, a mennyiben az utóbbi években Magyarországból is vittek tenyészállatokat az okupált tartományokba. És ez a bevétel az okupált tartományok állattenyésztésének fejlődésével állandó növekedésben van. Jövőben tehát az odaváló kivált a gümőkörtől menteséget bebiztosítóhoz, mint feltételhez van köteles, mely körülménynek az érdekelten tenyésztőknek már előre számolniuk kell (e feltétel természetesen a magyar-erdélyi fajta tenyészállatokra is érvényes minden megfizetés nélkül) és így indirekte hozzájárul majd ahhoz, hogy a magyar tenyészők is nagyobb gondot fordítsanak tenyésztesítésre a gümőkör kiküszöbölésére.

Annak illusztrálására, hogy a szobán forgó rendelet mily czéludatosan törekszik a kibűtött feladat megoldására, még a következő fontosabb intézkedéseket említek.

A külföldről behozott vágómarhák, melyekre nézve a tuberkulínpróba nem kötelező, a körülmök a behozatal napját feltüntető bélyegzővel jelölendők meg.

Minden udvar, melyben a gümőkör, vagy ennek gyanúja megállapított, zár alá kerül és összes állatállományja bejuttatik tuberkulínra, a próba eredményéhez képest pedig az összes beteg, illetőleg reagáló állatok levágatnak.

Ha a betegség valamely békán vagy tőhében állapított meg, akkor a hatóság közléseére az illető állatok utolsó ivadékat ki nyomozni és rajtuk a tuberkulínpróbát végrehajtani, ennek eredményéhez képest pedig a reagálókat a vágóhídra küldeni.

Gümökörös állatok husának közölgészásra való bocsátása tekintetében csak állatorvos mondhat véleményt.

Beteg tehének teje sem embe i élvezetre, sem állatok etetésére nem használható fel; gyanús állatok tejét csak felforralt szabad felhasználni stb.

A felsorolt intézkedések összhangzásban állnak az első helyen említett alapvető intézkedéssel.

Ez utóbbi hasonló ahhoz, melyet másutt a beletti marhájész és a ragadós tüdőból általános sikerrel fogatosítottak és amely természetesen alkalmas viszonyok között, ott, hol a betegség még kevésbé van elterjedve, a gümőkör ellen is hatékonyan fog bizonyulni. Tekintve pedig az okupált tartományok mintaszűz állategészség-rendszertét, nem foroghat fenn kétség az iránt, hogy a rendeletet minden részében erőlyesen végre fogják hajtani és a két tartomány rövid időn megszabadul és jövőben is állandóan mentes fog maradni a gümőkörtől, ezzel egyuttal példát adva arra is, hogy hasonló betegségek keletkezésükkor erőlyes intézkedéseket aránylag könnyen fojthatók el, míg az elhanyagolása mérhetően károkat okozhat.

NÖVÉNYTERMELÉS.

Rovatvezető: Kerpely Kálmán.

A csalamadé termeléseiről.

☞ A csalamadé ma már egyik legfontosabb, legszükségesebb, sőt azt mondhatjuk, legelőnyösebb takarmánynövényünk képezi. A változott viszonyoknak megfelelően mezőgazdasági termelésünk annyira átalakult, hogy csekély legelőterületeink mellett nemcsak igitás ökrünk, de igen gyakran tehénestűtünk nyári takarmányszükségletét is csaknem kizárólag mesterséges takarmányfélékkel kell kielégítenünk.

Ezen szükségletek kielégítésénél az őszti vetési korai zöldségterményféléknek is nagy szerepük van, amennyiben ezen növényeknek szolgáltathatjuk állatainknak az első zöldségterményt; azonban sajnálattal kell tapasztalnunk, hogy ezen növényeknek termelése jelegleg sincs a kívánatos mértékben elterjedve, úgy hogy a nyári zöldségtermény a legtöbb helyen csaknem kizárólag — a csalamadé képezi.

A csalamadétermelés elterjedésének előmozdításához hathatósan hozzájárult annak könnyen eltartható volta. Különösen mióta a zombolyázás oly nagy tért hódított, az igitás állatoknak és tehénestűeknek teli takarmányzására is nagyobb és nagyobb mértékben termelők, azt hiszem, nem végezték felesleges munkát, hogy most — mikor vetési ideje ugys küszöbön áll — termeléséről röviden megemlékezzem.

A csalamadé — mint nagy tömegű növény — jó erőben álló talajt kíván; hogy ennek dacára megterem a gyilkosabb természetű talajokon is, ez főként a gyökerek alkottásában és azok nagy táplálékra képességében keresendő. Munkám a csalamadé termelésével minél nagyobb tömegű takarmány előállítására törekvünk, igen helytelen volna gyanús természetű talajra vetniük, mert ilyen helyen, ha megterem is, de nem fog megfelelő termést szolgáltatni. Eppen azért — hacsak tehetjük — a csalamadé mindig frissen győzött talajra vessük. Tapasztalásaim egyébként alapján mondhatjuk, hogy kevés növényünk halálja meg annyira a friss trágyát, mint a csalamadé, nemcsak a tetemes természetben, hanem a minőség javulásában is.

A talaj előkészítésénél — hacsak viszonyaink megengedik — soh'ne mulasztuk el az őszti mészszántást, különösen a téli nedvesség konzerválása czéljából. Hiszen alig van a talajból, mely annyi vizet párologtatna el a növényből, mint a nagy levelelűlettel bíró csalamadé, a párolgás fokozásához — különösen a késői vetéseknél — a tenyészidő alatt tartó száraz, meleg nyári időjárás hathatósan hozzájárul, miért is az őszti szántást a csalamadé egyik legfontosabb művelési kellekei közé kell sorolnunk.

A talajelőkészítési munkálatok közül az őszti szántás szándékosan elemlitem a trágrázás tárgyaltával előtt azon okból, mivel hazai viszonyaink — vagy mondhatnánk: hazai szokásunk — mellett a csalamadénál az őszti szántás megelőzi a trágyázást. Ugyanis kevés gyökere van azon helyeken, hogy szántás előtt mikor a vetési befejezése után a trágya főnyelvéket a tavasziak talajelőkészítési munkálatai képezik — trágyahordáshoz fogjon, úgy a legtöbb esetben a teli folyamán, vagy pedig köztvetlen a vetési időt tavasszal történik s a leszáradt talajok középpontjával vetészántással eszközöljük.

Az őszszel megszántott talaj tavaszi újraszántásának hátrányait ismertetők, hallottuk is azt hangulynozni, azonban ha az előbb említett teli és tavaszi trágyakihordást szemelőtt tartjuk, önként kiviláglik a tavaszi újraszántás elkerülhetetlen volta a trágyaátalakásra szempontjából. De ha mindezeket eltekintünk is,

igen ritkán fogunk olyan talajra akadni, mely őszszel megszántva, az április-májusi vetési időre — a kigyomossodás miatt — az újraszántást meg kell védeni az előtti fogszalóval áll — igen fontos tényező: a vetés idejének, módjának, a felvágás minőségének és mennyiségének megállapítása; ezek igen nagy befolyással vannak a nyeredő takarmány mennyiségére, minőségére, de különösen a takarmánnyerés időjére. Ha az említett mozzanatok figyelembe vesszük, először is nagy kérdés merül fel: vajon tisztán, vagy más növényvel keverten vessük-e a csalamadé? Ennek eldöntése szerint fogunk további munkálatunk is alakulni, illetve végrehajtani.

A kérdés fontosságára való tekintettel a magyar-órári növénytermelési kísérleti állomás az ország különböző vidékein elvégeztetett és éghajlati viszonyok közötti — a borsos csalamadékeverékek több gazdaságban kísérletek végeztetett a kérdésnek tisztázása és a termelési eredmények kipróbálása czéljából s a gazdákot beérkeztet termelési tudósítások és szakvélemények alapján arra az eredményre juthatunk, hogy a csalamadéknak borsóval keverten való termesztés az országban mennyiségére, de különösen annak minőségére igen javítólag hatott. A csalamadé — más — fehériben gazdagabb — növényekkel keverten való vetésével főképpen nem a termelés mennyiségének fokozását czéllozzuk; hiszen a csalamadé nagy hozamánál 10—20 q termésű borsóval keverten való elválasztás jelenleg, de annál nagyobb gondot kell fordítanunk a csalamadé takarmányértékének megjavítására. Ismeretes dolog, hogy a csalamadé a benne foglalt fehérjeterálmá és nitro géntes tápanyagok hiánytan arra — illetve a fehérjeférlelt csekélyesége — miatt sem az igitás, sem a tejlátó, sem a juhok számára megfelelő takarmány nem szolgáltat; különösen zöld állapotban etetve, a szervezet által be nem fogadható mennyiség kellene az állatoknak felverniük fehériszükségletük fedezésére, s természetesebb lehat: minthogy az állatok ezen takarmányon jó husán fenn nem tarthatók.

Hogy milyen növényeket használjunk a fenti célok keveréknek, erre nézve a vetés ideje, a talaj és éghajlat minősége a mérvadó. A megejtett országok jellegű kísérletek szerint — korábbi vetési idő mellett — a borsos keverék, kat. holdanként 30—40 kg. borsót tartalmaz a megfelelő mennyiségű lengyérhez, az ország különböző vidékein igen kedvező eredményeket mutat fel, úgy hogy ezen keverék használata melión felkelthető gazdánk érdeklődését. A különféle borsófeleségek közül fenti czélra különösen a homoki borsó és a „Viktoria” borsó alkalmas.

Egészen másként kell a keveréket megállapítanunk a későbbi vetési csalamadé. Ugyanis a borsó keverékben, hogy szántás előtt melyek a száraz időjárás nem kedvezik; nagyon természetes, hogy késői vetés mellett a szárazságnak nem fog ellentánni, a csalamadé elnyomja és törekvényt sikertelenné válik. A késői vetéshez a rövid tenyészidője és a szárazságnak leginkább ellenálló mohar (gyű kö) lesz is a legalkalmasabb keverék, mely ha nem is oly olajmentesebb mint borsó — hathatósan hozzájárul a csalamadé táptételeknek javításához.

A vetés idejének megállapításánál igen különböző eljárások vannak gyakorlatban. A legtöbb helyen a csalamadévetés április második felében elkezdve, 2—3 héti jódoközben vetik, mely időmön kívánják biztosítani álla-

taik részére a nyár folyamán folyton szükségese zóldtakarmányt. Ezen eljárásnak lényeges ártalmától képezi azon körülmény, hogy a későbbi részletek vetési idejét egészen június 15-ét julius hója is benyúlja, a mikor is a száraz, esőtlen, meleg időjárás miatt a kelés a legtöbbször hiányos, egyenetlen lesz, a fejlődés pedig csak ritka kedvező időjárás mellett lesz kielégítő.

A szükséges zóldtakarmánynak részletenkénti előállítására — az előbbi eljárás hátrányos voltaira való tekintettel — legelőszerte üzemeltetve úgy érhető el, ha különféle tenyészidőtartamú hirt káboroztatott vetéket áll részletekben még a tavaszi késői vetési időszak alatt. Ezen eljárás folyamán volna megjelölhető, hogy április közepén elvetjük a korai érési quinquinót, vagy a korai székegy tengeteri 30—40 kg. borsóval; ez szorgalmatja az első zóld csalamadé. Április végén, május elején vetünk közepes érési pignóltót, kanadait szintén 30—40 kg. borsóval; rá két-három hétre más középutóján vetünk későbbi érési magyart vagy szalontát is egy másik parcellázba ugyanakkor amerikai lófogu tengetert, mindkét parcellát 6—8 liter mohamagkeverékkel. Ilyen beosztás mellett az igen késői vetést és az azzal járó nagy rizikót elkerülhetjük, a mellett zóldtakarmánynak a nyár minden szakára biztosítva van.

A vetés keresztülvétele a korai és közepes érési féléseknél legelőszerte 15—24 cm. sőtávolságra történhet olyformán, hogy az egy holdra szükséges tengeterterületet az előkészített földbe ezen sőtávola géppel elvetjük, kikécs után a tengeterítés soraira keresztirányban 20 cm. sőtávolsággal géppel rávetjük a borsót, utána tövislünk, kikécs után a talaj porhanyítása csejűlővel fogva. Ezeknél semmi ápolásban nem részesítjük. A borsónak a tengeri kikécsé utáni vetése különösen a korai tengeterféléssel azzal indokolható, hogy a borsó — a mennyiben tenyészése a jó érőben velő, nyirkos talajt és a csapadékos időjárás megállítja, oly buján fejlődik, hogy az andhül is gyorsabb növekedés korai tengetert elnyelhatná; azonban ez inkább csak a korai féléseknél tartandó be, már a közepes érési tengeterfélékkel a borsót egyváltójúleg minden aggodalom nélkül elveteljük.

Egészen másként járunk el a későbbi időben — május közepétől végéig — vetendő késői érési féléseknél. Itt tekintettel kell lennünk azon körülményre, hogy ezen féléseknél tenyészése — részint késői vetésűknél, részint hosszabb tenyészidőjüknél fogva — a legelőbe helyi nyári időszakokra esik, a mikor is a növények által okozott nagymérvű elporlás a talaj hajsóösszegének megbontása, vagyis annak megporhanyítása által mérlekel-nünk kell. E czélból a vetést úgy eszközöljük, hogy a megszántott és megfosogalt földbe 12 és 36 cm.-es váltakozó páros sorokban vet 12

12 36 12 36 12

tengetert, utána ugyancsak sőtávollal az előbbi pénygonom a kat. holdanként számított 6—8 liter mohamagot, aztán tövislünk, hengerezünk, a kikécs után fogosulunk. A mohamagot vetést előtt a tengerivel öszekeverem nem tanácsos, mivel a mohamag apró és sikkamós voltán fogva a felszórásnál alig ján össze a gép nem fogja egyelősen elosztani; azokivül a mohamagnak a tengerivel egyenlő mélyen való álatákarása — kü-

lönösen köztöbbeh talajokon — a mohar egyelősen kelését vonná maga után. Ilyen vetés mellett a nyár folyamán, mikor azt a talaj állapot megvárja, a vetést egyszer, legfeljebb kétszer lókápvál megjárjuk. Lehető kapá alól 36 cm. sőtávola, egyes sorokban is vetni, de a tapasztalat azt mutatja, hogy az ilyen vetés után nyert csalamadé — különösen jó esős nyári időjárás mellett — igen vastag száru volt, a nyert mennyiség mégis mögötte állott a páros sorokba vetett után nyert mennyiségénél.

Ily módon vetett és megkapdát késői csalamadékat volt alkalmam esőden, száraz július időben egy 15 cm.-re vetett kaplatlan csalamadéval összehasonlítani s mondhattam: óriási volt a különbség a két tábla között. A kaplatlan csalamadé ekkor már teljesen le volt sütvé, levelei össze voltak zsugorodtak a zóldszedést csaknem teljesen elvették, magassága alig volt 50—60 cm.; ellenben a csalamadé — ugyanazon viszonyok közt — a legszebb üde zóld szint mutatja, legfeljebb a levelek hegyei voltak kissé megpörkölte a szákkászó hősegítő, a növényzet elérte az előbbivel szemben a 100—120 cm. magasságra, a zóldszedést csaknem teljesen annyira elöntötte a 36 cm.-es sőtávolságot, mintha a vetés rendes sűrűb sorokban történt volna. Az így elért eredmény természetesen nemcsak a kaplás hatásának tudható be; nagy befolyással van erre azon körülmény is, hogy ilyen vetés mellett jóval kevesebb növény van ugyanazon területen s így kevesebb víz a pignóltól el. Csakis ezen két nagy befolyással bíró tényező figyelembevételével magyarázhatjuk meg a két mivélési mód között talált nagy fejlődési különbséget és a végeredményképpen elért terméshozam-többletet.

A csalamadé letakarítása, kezelése és elartáslásról ezen czikk keretében meg nem emlekedtem, nem is volna ezen kérdés tárgya ez a most időszerű. A mondatokban sem kívántam valamit új, eddig nem ismert eljárásokat ismertetni, de azt hiszem: nem végeztém egészen meddő munkát, midőn ezen fontos és időszerű kérdést felelevenítettem.

Balogh Sándor.

ÁLLATTENYÉSZTÉS.

Rovatvezető: Monostori Károly.

Nyári malacoztatás.

A „Küztelek” hasábjain megjelent új című czikk késett arra, hogy a malacnevelés körül eljárásról e helyen én is néhány szót ejtsék.

Nálunk is kétszeri fiatlaszt üzetik és pedig az 1-ső január, a 2-ik szeptember hó elején.

Midtán a kétszeri fiatlaszt az anyagokzat igen megviseli, első feladat azokat jól táplálni.

Nálunk a kozcák a vemhességi idő alatt számos eleséget, szoptatási idő alatt pedig darab, mosítókos eleséget kapnak.

Vemhességi idő alatt számos elodt aztört adagolunk, hogy a kozcák a jól szétszórt eleséget könnyen megérjenek, ne marakodjanak s emiatt el ne vetőjenek.

Fias korban pedig azért adunk darab mosítókos eleséget, hogy hibázt tejet választson el a kozca s ekként a malacok a buja fejlődéstől, de a gyakran előforduló vérbőségű betegségtől is (melyben 50—60% is elszokott pusztulni) megóvassanak.

Nálunk mind a két időszakban falas pajtákban, rendszeren beosztott kútriczákban élnek a kozcák, anélkül, hogy valmit szenednének az anyá magzójuk.

A rendszeren beosztott elletés mindenkor alkalmas, mert a szellőztetés ablakok és kémények nyitásával sikeresen végezhető.

A fődolog ilyenkor a kútriczák dezinficiálása, méz, krenol és klórmész vegyékiből főlé meszeléssel, mely minden 14 napban ismétlődő és az almazsala tisztán való tartása.

A malac mennyisége a kozca kortól és erjétől függ; erősebb 5, gyengébb 4 malacozt nevelhet.

A malacok nálunk 10 hétig szopnak, de a 4-ik héten eleségre szoktatunk. Ez árpa-val kezdődik, de az eljárás nálunk különbözők a 1. czikkirő új által említett eljárástól. Nálunk minden egyes anya malacot külön elteletnek. E czélra kis rájait vannak készíttve, melyekben az árpat nyújtok a kútriczában és pedig eleinte csak igen keveset, úgy, hogy a malacok ró szájkanak, de ne izkeljenek semmit, később, amint a malacok erősednek, többet kapnak. Ezen idő alatt, elválasztásig a legnagyobb feltételek szükséges, azt illetoleg, hogy az eleség a malacok gyorsba jusson. 6—7 hetes korukban a malacok vízivására is szoktatunk.

Egy könnyen emelhető kis deszkaválókú kiindulók, mindén egyes kútriczajától külön nyitván és sorrend szerint minden kútriczából való malacot külön íltatván. Így vízszáraznak helyükre, anélkül, hogy keveréses fordulna elő 3 a gyengébb malacok a tártásnál és a cseccölő való elveretése ekként ki van zárva és a rájok szabott eleség biztonságba a gymrukba jut, azokivül az anyakkal sincs anyai vesződség, mint a 1. czikkirő új soraiiban említett eljárások mellett.

Szoptatási idő alatt a kozcák kijárának, hogy a malacok könnyebben rászájkanak az eleségre és hogy az anyák malacokat jobban szivlejték a szoptatási idő alatt.

Elválasztás után a malacok egészen más elhánási módhan részesülnek és pedig az egész esőhét kétéfél olyúknak, az erősebbé külön, az apraja, gyengébbé szintén külön; aztán az eleség is más, mely korpa, árpadar, kölesdara, olajpogácsa és néha kevés tengeridara keverékből áll.

Ezen anyagokból eleinte szinte csak keveset $\frac{1}{2}$ kg. dronként, majd $\frac{1}{2}$ kg. idővel $\frac{1}{2}$ kg. később kg. naponta dronként, félvekorukban és később 1—2 $\frac{1}{2}$ a sőt 3 kg. eleségen is részesülnek. A szóás nálunk rendszeren Glauber sóból áll és pedig hetenkint 3-szor.

A szemeseléséget azért nem tartom elodtszerűnek, miután a szemes szerzeteltő fogva kivált az árpat, de más szemesgabonát is csak részben emészt meg, nagybőrségű emésztőlend a bőslérrel trágyába kerül.

Ami elottolt eljárások szerint malacaink 9—10 hónapos korukban 75—80 kg. súlyt érnek el, ami a fázadosatnak elég szép siker.

Osztróvác György.

XII. luxuslövásár díjazott lovai.

A folyó évi március hó 12—14. napjain a Tattersallban megtartott tavaszi luxus-lövásárról annak idején már bőven megemlékeztünk. Örömmel jelezhetjük, hogy ezen luxuslövásár ímet új haladást mutatott abban az irányban, a melyben a luxus-lövásároknap fejlődniök kell. Különösen konstátálható, hogy a tenyészők mindinkább igyekeznek legkiválóbb anyagukat mintegy kiállítási tárgyakat bemutatni és nagyobb, sőt sokan igen nagy gondot fordítanak már arra, hogy csakis teljesen betanított használati anyagot hozzanak a vásárra, ezek különösen az igényesebb külföldi vezők szükségeltétlenül ki. Hogy a kiváló anyag, a fogat párjának jó megválasztása és összeállítás mellett a tökéletes betanítás

mekkora értéket képvisel, legjobban mutatja, hogy az első díjjal is kitüntetett Mikovics-féle kettős fogatát a vásár első napján 4000 frtnyi óriási vételárért fizettek meg.

A XII. luxuslovásár előzőlhez hasonlólag díjazással volt egybekötve. A bírálóbizottság ítélete alapján a négyes-fogatok díját *Jankovics Bésán* Elemér négyesének, a kettős fogatok díját *Mikovics Ágoston* szabadkai lókereskedő feleke kettős fogatának és a hataslavok díját *Fáy Béla* *Julia II.* nevű lovacskának ítélte oda.

A díjazott lovak békéit a vásáron felvett fényképek után mellékelten közöljük.

Azt, hogy a lefolyt fagyok az 6szi buzát is károsították, abból lehet éppen megmagyarázni, hogy a fagyokat megelőző gyönyörű, abnormisan meleg napokban a buza buja fejlődésnek indult. Mert nemcsak bujában fejlődött valamely növényrészs s így vízzel nemnél teltebb szövetei: annál nagyobb érzékenységet mutat a fagyokkal szemben.

Az a körülmény, hogy ugyanaz a fajta buza az egyik táblán elszárgult, a másikon nem: abban leli magyarázatát, hogy a két tábla talaj- vagy fekvésbeli, esetleg egyéb viszonyai (pl. a trágyázás) nem megegyezők. Amelyik táblán a fenti viszonyok alapján bujábban tenyészett a buza, bizonyonnan azon észleltett a kár is.

Megjegyzem, hogy a kár, ha csakugyan fagykár (amíhez vajmi esélyük kétéleg fér, most nagyobbak látszik, mint amínó tulajdonképpen. A beküldött búzáknál közül egytől egyig síncs elhalva, valamennyinek csupán egyes levelei haltak el részben vagy egészen. Tehát, ha

ami a buza-angolcáska által megtámadt búzáknál néha jelenkezik szokott.

Fentartva teljesen a betegség okát illetőleg a czikkem elején kifejtett véleményemet, a most említett jelenségeket is fel kellett említenem, hogy arra a kérdéstevő figyelmét felhívjam a kizert jelentőségű, a helyszínen figyelmesen körültekintő és vizsgálódra, mámmal jobban mérlegelhet. Esetleg jó lesz a buzából s a buzatábla *földjéből* vizsgálatot vévett közvetlenül a m. kir. rovarvanti állomásnak is beküldeni.

Még megjegyzem, hogy az elszárgult leveleken itt-ott csoportosan apró fekete pontok is látni, mint egy gomiba, s *Septoria graminum* Desm. ovisz. gumát, mint szaporítást, megtalálni majd mindig ott, ahol a buza levelei elszárgultak s mely gomák e lapok hasábján utóbbi időkben gyakrabban lemelettem.

Mezey Gyula.

Gyomirtás sók segítségével.

A gyeget elnyomó moha kiirtására legjobban a gyeget 5—10%-os vasgázoldattal megöntözni. A moha, mely a vasgázoltot sulyának 11%-nyi erejéig képes magába szívni, a vasgázolt nagyobb részét felveszi s azután megfeketedik és elporlik, szóval elhal.

Angliában tett kísérletek szerint a vasgázoltot is nagyon jó szolgálatot tesz a moha irtására. Egy rétről, melynek *acre-jére* $\frac{1}{2}$ mázsa vasgázoltot szórtak, a moha teljesen eltűnt.*) A kezelt rétről szedett moha hamuja 11,7% vasoxydot tartalmazott, míg az erőteljesen fejlődő flórvényzet hamujában csak 2,5% vasoxyd találtott. A vasgázolt legjobban hatott, ha apróra összeőrölte mint fejtárgya szórattat a rétre, még pedig négyesgömetérre 6—8 gr-nyi mennyiségben.

Wiener szerint az angol perje (Lolium perenne) leveleiben közönségesen 1,25% a vasoxyd, *Schrader rosnokának* (Bromus Schraderi) leveleiben 1,48%, a *tenyeri* leveleiben 1,8%, míg a *dohánylevelekben* több mint 3 százalék.

Vizsont a *fűvek* ellen, ha ezek mint gyomok ékeltetik a kertetek, jónak bizonyult a marhasó, mely különösen az utakat folyton kiverő gomokra szórható jó eredményűnek.

Egyike a legközönségesebb gyomfűveknek az *egymári perje* (Poa annua), melyet kapával, gerebelyvel nagyon nehéz az utakról kipisztítani; ha az utakat mészlelek beszórjuk marhasóval, a gyom eltűnik.

Egy másik nagyon közönségesség gyom — mely azonban nem a fűvek közé tartozik — a *percsin csereszár* (Polygonum aviculare); a marhasó ezt a gyomot is szépen kiirtja.**)

#

SZŐLŐSZET, KERTÉSZET.

Rovatvezető: Angyal Dezső.

Ojtás a szőlőtokébe.

Valamint a közmondás szerint: „Nem egy ut vezet Rómába”, épp úgy a szőlőoltásnak is) manapság már, vagy 30-féle nemet és módját ismerek, melyek mindegyike arra törekszik, hogy filoxera-ellenállással bíró amerikai alanokra helyezzék fajának átjótusok s így a jövőnek megtartani képesek legyünk. A gyakorlati szőlőgazda előtt azonban mindig az ojtás módja bír legelőbb értékkel, mely legbiztosabb sikert helyre kitámasz s így hasznavehetőségét a tapasztalatban igazolja be. Ezen ojtási mód között egyik a legelterjedtebbeknek a hasztékba való tőkeoltás, melyet már 1884-ben bizonyos Comy név francia

*) 1 acre = 43 ár, 1 angol mázsa körülbelül $\frac{1}{2}$ kg. (465 gr.)

***) Lásd „Der schweizerische Gartenbau” 1890., 7. szám.

53. ábra. Jankovics Bésán Elemér hípzasi négyes fogata.

GAZDASÁGI NÖVÉNYTAN.

Rovatvezető: Mezey Gyula.

Élsárgult buzatábla.

H. E. a „Közletek” szerkesztőségéhez az alábbi kérdést intézte:

„Néhány buzatábla küldök, mely *összesz* gyönyörű szép volt és most az egész tábla sárga. Kérem mi az oka ennek? Kutatlam az okot, de semmit sem találtam. Megjegyzem, hogy ugyanaból a buzafajtából (Bastard-buza) van egy másik táblám is, melynek semmi baja.*

A beküldött buzatövek közül egytől egyig síncs teljesen elszárgulva, mind egyik tönk egy-két levele szép zöld, egy-két levele elszárgult vagy egészen, vagy hegyén. Néhány levél el is van tükörbe, amennyiben rajta szabálytalan lilás foltok észlelhetők.

A növények mindjárt az első pillanatra azt a benyomást teszik, hogy a fagy okozta a levelek színehagyását. S tuda, hogy a mult hó vége felé, szép tavaszi meleg időnek következőleg, hirtelen minő erős hőmérsékleti süllyedés állott be az egész országban, azt hiszem, a növények elszárgulása bátran fagykárnak tekinthető.

Emellett szól az a körülmény is, hogy a beküldött tövek legifjabb levelei rendszeren zöldök, a rákövetkezők hegyükön vannak elszárgulva (vagy lilán foltosak) s az idősebbek sárgák. Ami úgy magyarázható, hogy a hideg idővel emultraval kihajtott levelek megfelelő hőmérsékletben normálisan fejlődtek s hogy a hidegek ama leveleket károsították legjobban, amelyek már a hőmérsékleti süllyedés beálltoka jól kifejtettek.

buzamosan kedvező idő lesz, remélhető, hogy a buza összeszed magot.

Íhabár én legvalószínűbbnek tartom, hogy a szóbanlévő buzát a fagy sárgította meg, ki kell terjeszkednem ama észleleteimre is, amelyek vizsgálatközben felmerültek.

A kérdéstevő jócskán küldött be buzatöveket.

Kivéve a legfitalabb leveleket, a levelek nem végződtek hegyben, mit annak tulajdonított, hogy a buzát vagy a beküldő jelöltette, vagy esetleg val legelte. Az ilyen levelek nagyjában egyszen végződnek; itt-ott azonban olyan leveleket is láttam, melyek végei határozottan a rovargás nyomait mutatták s így valószínű, hogy valamely a talajban tartózkodó rovarlelele is bántja a vetést. Míg a most említett rágás olyanfélé, mint amínót a hernyó tesz, két törvén a levelek érközei voltak elpusztítva olyanformán, mint ahogy a *gabonafutdögör* (Zabrus gibbus) pusztít.

Végül megint csak két törvén az alsó levelek hüvelyének belső felén a buza olyennél barnulást mutatott, mint mikor mutat akkor, ha a buzát pusztító legyek álcazi tartózkodtak ott.

Egy ily helyzet görösök nagyítás alatt vizsgálva, egy angolcáska-álcazra akadtam, valószínűleg a *polytiazok* okozó angolcáska (a Tylenchus scandens vagy másnéven Anguillula Tritici nevű féreg) álcazjára.

Egy álcazjából a fergét meghatározni nem lehet. Lehetőség, hogy más angolcáska-faj volt. Erre legjobban megfelelhet a kérdéstevő, ki ha volt környékén a buzában tavaly gyölösöz, bizonyonnan tudomással bír az ertől.

Megjegyzem, hogy annak a tönk, melyben az angolcáskát találtam, két levele apró, sűrűn egymás mellett álló ránccokat mutatott,

vinczellér mutatott be, a kiroli is az eljárást magát Comy-féle hasitékojtásnak nevezzük.

Maga az ojtás kivételre oly könnyű s általában már annyira ismeretes, hogy tűzesebb leírásokat egész hátra említhetünk; egészen másként áll azonban a dolog az elért eredményről, mely rohamos és nagy elterjedését ez idő szerint már tetemesen meglassította.

Gyors — hogy ugymondjam — rohamos elterjedésének egyik oka volt az egyszerű könnyűség mellett a magas megeredési százalék. A kevésbé ügyes kezű munkás is hamarosan eltanulta s rövid idő múlva oly ügyességet ért el, hogy ojtványainak 90—95 százaléka biztosan megeredt. Ehhez szegődött aztán még két tetszetős előnye, mely sorra hódította a gazdákat. Az egyik ugyanis az volt, hogy a megeredt ojtás már az első évében erőteljes s nem ritkán üles hosszú vasszói is hajlott; a másik meg aztán még inkább tetszett, a mennyiben a töke már ojtása első évében termést is hozott. Általános volt tehát azon nézet, hogy ezen ojtási mód a legjobb, a melylyel leg hamarabb lehet célt érni.

Ekkor aztán olyasmi történt, mely a gazdákat egy kissé gondolkozásra tette.

A szebbnél szebb ojtványok ugyanis egy június vége felé elkezdtek szomorkodni, fejüket lehajtották s rövid napok alatt el is száradtak. Túlzatos megvizsgálás aztán kiderítette azt, hogy a szóp tenyészetet csak addig tartott, míg a földben volt kötelek a meghasított tökéket az ojtványval kellő erősen összerattotta. Mihelyt azonban ezen kötelek rohadásnak indult és az elégtelen forradás az egyes részeket összetartani képes nem volt, beállt a lankadás s ezzel a nemes rézsű elszáradása is.

Nem került sok fejűrsébe, hogy miképp segítsünk a bajon; ki volt adva a jelszó, hogy a köteleket kell tartósabbá tenni. Kezdték azért azt már előzőleg gálícizdatba áztatni s ezzel tartósságát mintegy elősegíteni.

Nem akarjuk ugyan állítani azt, hogy ezen áztatással a kötelek nem lett volna tartósabb, de annyit mégis be kellett látnunk, hogy beáztatva is hamarabb elrohad minsem a töke kellő forradást fejleszthetett volna s így ekként is csak rosszul forradott ojtványokat nyertünk, melyeknél a visszaesés csak a rákövetkező egy-két évben mutatkozott leginkább. Például az idei szóp ojtvány már a jövő évi metszések elvezette üde sötétzöld színét, bágyadt halvány metszlapot mutatott s vagy ki sem hajlott, vagy pedig sinlőve egy darabig, végre is beadta a kulcsot. Százszázokra meg az ojtványtökéik száma, melyek a jelenség mellett mutak aki ez árnyékvilágból.

Voltak azonban esetek, a midőn a forradás szerencsés körülmények között annyira előhaladt, hogy hosszabb életet biztosítani látszott; itt azonban egy újabb jelenség kötötte le a figyelmet.

Nem nehéz megérteni azt, hogy élettar-tósság csak ott tételezhető fel, a hol a forradás teljesen sikerült. Ezt pedig a hasitékojtásnál sohasem fogjuk elérni, mert nem volt még eset reá, hogy a tökéet megfelelő hasiték valamikor teljesen összeforradott volna. A leg-szebb s legegészséesebbnek látszó tökéket is kiástatásuk alkalmával szemmel láthatólag meggyűszetnek bennünket, hogy forradás helyett a hasítáiba beleveszi magát az üszök, mely elébb-utóbb a tökéet tönkre teszi.

Akara vagy nem akara, be kellett látnunk azt, hogy a Comy-féle hasiték ojtással egészséges és tartós tökéket nyerni nem lehet s miután ezen két tényező magát a termékeny-séget is eminenter befolyásolja, ritkúni kezdet-ke az eddigi híves sorai s a tökeojoók száma évről-évre erősen apad.

Mindazon tapasztalatok azonban teret nyitottak a további gondolkozásra s ennek

fonalán az egészséges észjárás azon következtetésre jutott, hogy itt voltaképen nem is annyira a tökeojtás, mint inkább a hasítós mód az

kivánatos marad, hogy a kötelek minél tovább tartson, ámdé — különösen az utóbbi nyelvez párosításnál — ha a metszlapok szélei pont-

54. ábra. Mikovics Ágoston arabs félvér kettős fogata.

alapot s mi hátra megtarthattuk a tökébe való ojtást, csak az ojtási módon kell változtatni vagyis a nemestésnek oly nemét választani, melynél ne legyen szükség a hasítással oly nagyobb méretű sebet ejteni, mely sem be nem forrad, sem egészséges tökéet nem képezhet.

san találkozunk, nemcsak rohamosabban képződik a kallusz, de magában a nyelvek is az összerattást előnyösen segítik elő s így a kötelek elrohadása után is sokkal kisebb százalék marad el, mint a végeztes hasiték ojtásnál előfordulni szokott. Ugy szintén itt sincs ugyan kizárva, hogy a metszlapok közé az

55. ábra. Fáy Béla Júlia II. nevű teivér hálas lova.

Erre nézve pedig ugy az egyszerű, de méginkább az angol nyelvez párosítás mutatkozott legalkalmasabbnak. Így, hogy itt is

úgyok befészkelte magát, de sokkal kevésbé nyújt alkalmat a hozzáférhetőséghez s így kisebb mértékben is képes ott bajt és kárt tenni.

Aki tehát szőlőterületet tőkejezt útján kívánja rekonstruálni, annak csak is a nevezett párosítási módot memők jó tőkeket ajánlani, noha itt is elő fog fordulni a fölözés szükségé, de sokkal nagyobb százalékban nyerhet egészséges és termékeny tőkéket s így azok tartóssága és élettartama is hosszabb időre van biztosítva. Völ alkalmuk ilyen nemesítéssel nyert 12-14 éves tőkéket láthatni, a melyek csak ugy duzzadnak az erőteljeségükre s kelő — ezt pedig hangsúlyozni kívánom — metezés nélküli évenként határozottan gazdag termést hoznak.

Két körülmény azonban itt is szabadon különösen felelteni, melyek ugyan valami újonságot nem tartalmaznak; de azért elégszemeset ismételné még sem lehet.

Egyike az, hogy ha gázoldozással áztatott kötelekkel dolgozunk, ugy az illötök végén vágás vagy egyéb sebek lenni nem szabad, mert a gázcsz az anyagok közt tartozik, a melyek a testbe jutva károsan vérméregződéshetnek elő. Az óvatosság itt tehát nemcsak a munkát, de helyén való szükség is. A második pedig az, hogy a fel-felkafkald az egyik hajtásokkal, melyek az alany alsó szemeiből fakadnak, ne engedjék csak annyira sem elhatárolasodni, hogy azok a talaj táp-erőjének ingren fogyasztású váljanak, még kevésbé, hogy gazdag fejlődésükkel a nemes résznek ártalmára lehessenek.

Liebbald Béni.

GAZDASÁGI GÉPÉSZET.

Rovatvezető: HJ. Sporzon Pál.

Darálógépek és a lőrő.

Z. R. ur az alábbi kérdést intézte a „Köztelek” szerkesztőséghez:

„Mayhart és társai bécsi gépgyárosoktól hozattunk az Ösztel egy kukoricadarálót, mely az ő árjegyzékükben, mint Triumph D. T. No. 1. van megnevezve. A daráló egy 2 lőrésű járgánnyal és transmizsióval hajtott, mert a daráló is 2 lőrésre van jelve.

De az én szemem 2 éves 16 mm körjű székig huzni és legfeljebb 40 kg. darát ad óránként. Míg a gyáros 200-300 kg. darát mond és jelek óránkénti árjegyzékben, mi pedig csak az 1/3 részét bírjuk elni, kötelese a gyáros a darálót visszavenni? Hol lehetne és miféle cselezésérrel kukoricadarálót beszerzni?”

Többször hangzott már az a panasz, hogy a gazdasági darálógepek nem megfelelők. Sok gazda meghozta a gazd. gyárosok árjegyzékében jelzett darálógepeket azon hiszemen, hogy az ott olvassott adatok alapján képes lesz daraszükségletét előlítani. És a legtöbbje csalódott akkor, mikor az óránkénti 100-150 kg. darát helyett csak 20-30 kg. darát tudott keltavas járgánnyal elkészíteni. Mísem természetesebb, minthogy az ily érzékeny családoké után a gazdaközönség a gépgyárosok ellen fordult és a kölcsönös bizalmatlanság folyamólyanok odajutottunk, hogy a gazdaközönség ma általában a darálógepekkel szemben nem valami nagy bizalommal viseltetik.

Szerény véleményem szerint egy a gépgyárosok, mint a gazdák, egyaránt hibásak akkor, mikor a gazd. darálógep eladásáról, illetve megvételéről van szó.

A gépgyáros árjegyzékében kitetszi pl., hogy 2 lőrésű órántik 120-200 kg. darát állítható elő. De ugyanakkor elefejtji említeni, hogy az a két lőrő egy órtdő, hogy a darálógep tengelyére átadott 2 lőrő, vagyis 2 x 75 méterkilogramm munka erővel a 120-200 kg. darát s ezt is csak akkor, ha a daráló, illetve órlótárcsa perccenként 500 fordulatot tesz. Hibázik tehát a gépgyáros, mikor árjegyzékében ezen adatokat határozottan fel nem tünteti.

Másrészt hibás a gazda akkor, mikor azt hiszi, hogy két lőrő járgánnyal két lőrőre lehet számítani. Közismerteli dolog, hogy a lőrő elvezetés tulajdonképpen véges elvezetés, legalkább a mi viszonyaink két, mert nekünk olyan gazd. jelölővonal csak ritkán akad, mely képes lenne a lőrő elvezetésének megfelelő munkát — 75 méterkilogrammot — huzosabb időn át kifejtetni. Az szintén ismeretes, hogy a járgány egyike azon erőteljesnek, melyek legrosszabbul hasznosítják a nekik átadott erőt. Hogy a gyáros által értett két lőrőű járgánnyal lehessen a darálógepeknek átadni, abba legalább is négy lovat kell befogni és még így is lesz rá eset, hogy részint a járgánnyal, részint a közlőmőlnél elvezető erőt miatt, az árjegyzékben jelzett munkamenység nem lesz elérhető.

Ami jelenlegi darálógepek szerkezetét illeti, az jónak mondható, mert megfelelő erő és forgási sebesség mellett, munkabírásuk nagy, munkamenységük pedig igen jó. Hibául legfeljebb csak azt lehetne felhozni, hogy órlótárcsáik erős igénybevetésnél aránylag hamar kopnak. Ezen esetlétiek azát, hogy a tárcsák kőveléssel órlótárcsáira van készíttve s így megkopás esetén a tárcsa másik oldalra is átrágható, mielőtt azt újjal kicserélnék. A másik hibák, hogy a megkopott tárcsával való lőrésnél az erőszükséglet fokozódik és a munkamenység esziklen. Ezek azonban oly hibák, melyeket eddig kikárni nem sikerült s valószínűleg a jövőben sem fog sikerülni. A darálás minőségé igen jól szabályozható a durva, darabos daráló majdnem a lisztfontosságú darág. Csak elegendő erőt legyen a gép hajtására.

Ha a gazda — mint a kérdéstevő is — nincs melegegdeve darálógepek munkamenységével, annak legtöbb esetben a fenti tényezők lehetnek okai. A kérdésben felelített 2 lőrésű járgány a darálónak alig ad többet a 1/2 lőrésnél, sőt lehet, hogy kevesebbet. Nem is várhat tehát kérdéstevő a géptől 200-300 kg. darát óránként. De viszont az is áll, hogy a gépgyáros által említett 200-300 kg. darát 2 lőrésre nagyon tág és megbízhatlan adat. Könnyű darálású, puha szemű terményből, durván darálva talán elérhető az a mennyiség, de finom darálva alig.

Talán nem esztalokosnak a gazda anynyiszor a darálógepek vásárlásánál, ha alábbiak szem előtt tartanak és a gépgyárosok árjegyzékében levő adatokat következőleg értelmezik:

„Az árjegyzékben levő munkamerőnkények 60-70%-át tartja a gazda elérhetőnek, rendes körülmények közt inkább durva, mint finom darálással akkor, ha a jelzett lőrőkre nem ugyanannyi lovat, tehát járgánnyal, hanem más motorral, vagy kétszerannyi loval adhatja át a darálógep tengelyére, melynek perccenként 500 fordulatot kell tenni.

Ha tehát valamelyik árjegyzékében az áll, hogy az illető darálógep 2 lőrésű órántik 120 kg. darát készít, ez a valószínűleg egy fog által, hogy 4 lovas járgánnyal egy órá alatt 140 kg. középfinom darát örölhető ész tárcsákkal; vagy pedig 2 lőrés poterómotorral, vagy egyéb ily kisebb motorral, egészen 180 kg. középfinom darát nyerhető, ha a motor direkt van összekötve a darálóval, ha pedig transmizsióval hajtatik 140-160 kg. Mindkét esetben 500 fordulatot kell tenni a daráló tengelynek.

A budapesti m. kir. állami gazd. gépészeti állomás 1893. ériben az „Albion” rendszerű darálógepekkel végzett kísérleténél azt találta, hogy a 20 cm. átmérőjű órlótárcsával bíró legkisebb ily gép, 500 fordulattal mellett megőrölhető középfinom darát órántik 120 kg. középfinom darát 2 x 75 lőrésűvel az órlótárcsánál 120 * 2 3 = 480 rorzóbl 372 * 4 4 = 1488 ártárból 300 * 4 1 = 1200

Ha e négy kísérletből átlagot veszünk, kitűnik, hogy átlag 4 1 lőrő kell 282 kg. óránti

ként finom darát előállítására, mindenféle terményi időszakra. Ez mutatja legjobban, hogy a darálógepekhez nagy erőt kell, de aztán van is elegendő munkamerőnkény.

Eppen ezért nagyon helyesen tennek a gazd. gépgyárosok, ha árjegyzékükben az egyszerű lőrő mellé kitennék a 75 méterkilogrammot is, jelezvén ezét, hogy nem egy lőrő az erejét, hanem a mechanikai lőrőre értik s nem a járgánnyal érik a lőrőt, hanem a gépnek átadva. Aztán pedig a munkabírásánál a legnagyobb elérhető eredményt, hanem a középmerőnkény ténétől föl, hozzáttve az órlés minőségét is. De másrészt a gazdák is helyesen eszelekednek, ha ily gép vásárlásánál előbb a gyárosnál tisztába jönnek, mikor szavatol-e pl. 2 lovas járgánnyal annyi munkamerőnkényt, mint amennyit az árjegyzékben feltüntetve van?

Kérdéstevő az illető gyáros csak az esetben vonhatja felelősségre, ha az a két lőrőű vagy érte, vagy árjegyzékében egy jelezte, hogy két járgánnyal fogott loval érhető el az órántiké 200-300 kg. órlés. Ha azonban egy szerben csak két lőrőűről van szó, akkor bajos a gyárosat felelősségre vonni, mert ily erővel, könnyű darátlanu szeszterményből durván darálva lehet 200 kgot elérni órántik, sőt esetleg többet is.

Mindeneset hasznos lenne, ha az ÖMGÉ. miszakti szakosztálya a jövőben rendezendő darálógepek versenytét is, még pedig úgy, hogy azok legalább 50-60 óránti lennének működésben. Itt aztán lehetne ily adatokat nyerni, melyek alapján megbízható véleményét és információzt kaphatna a gazdaközönség.

ifj. Sporzon Pál.

ÜZEMTAN.

Rovatvezető: Hensch Árpád.

A szabad gazdaság.

— Adat a mezőgazdasági üzematlanhoz. —

Ira: Jaensch Emil.

V.

Egy a szabad gazdaságnak sajátos eljárása mutatkozik a tarlóvetéseknél. Ezek nem eszközölhetők ismétlődően minden ériben; mert gyároszt a gabona későn hordatott be, ugy, hogy feljölésűkhöz nem volna elegendő idő, másrészt akadályt képez a kedvezőellen időjárás; ma esetekben a talaj elégtelensége, így és kész a hiánya; végül van esz, hogy tarlóveteményekre egyáltalában nincsen szükség, mert a takarmánytermés eredménye azon ériben oly tetemes, hogy gazdaságilag nem volna helyes még több takarmány termelni. Ami itt a tarlóvetések mellett szól, ugyan az is a garra, a zöldséktakarmányra, rozras, csalamádé, búkkönyv) néve is. A gazdaság összekötése ezukor, szesz, vagy keményítőgyárakkal, melyek a piaccz hulladézas szent az üzemet firsorozzák vagy redukálják, szükségképpen szabad gazdálkodáshoz vezet.

Bizonyos, hogy azon gazdaság, mely a fent megjelölt állat-és növénytermelési irányok valódságának egyenmútánban van aléttve, csak nehezen s ritkán, s ha minden ily viszonynál, ugy mint a változásgazdálkodás üzemszerzetével, bizonyosan sohane képes tisztázni jövedelmét előmutatni. Azon vállalkozóknak is, ki kezdetül fogva a szabad gazdaság mintájára dolgozik, nehez minden változás szembeszállni. E leírás azonban csak az ideális szempontból képezt, mert a legboldogabb élet sem lehetne azonosozható. De azt is megmondhatjuk: csak az erős győzhet a sors fölött, mi a gyenge elbukik.

E gazdaság szabad mozgása bizonyos határig mehet, mely általánosságban avva

jelölhető meg, hogy, t. i. minden vállalat a gazdaságot meghatározott szervezésben találja, hogy a termelés eszközei már részben megvannak és hogy ezeket fölhasználni kell. Itt nem egy egyszerű, hanem egy általánosan megjelölt termelés, van dolga. A következőkben egynehány esetet hajtok felelemti.

A minden gazdaságban szükséges épületek nem szolgálhatnak teltszerűségi célzának, az átálakítások mindig kiadással járnak. Ha ez utóbbiak nagyobbak, mint az új üzemzőm többfelvédelme, vagy a változás elmarad. Tehető, hisz és igazvonalra változtatást állítanak, juh és szarvasmarha már kevésbé, és pajták átálakítása istállókká csak ritkán, mindenesetre csak huzamosabb ideig való használatra lehetséges.

Asz állatállomány rendesen olyan értéket képvisel, mely nem egyenlő a piaci árak. A változással beálló veszteség ezáltal az eddigéi való maradásához képestesül. Épp úgy áll ez a gépeknel, eszközöknel, mindennemű berendezésnekél, melyeket üzemeltetőknél a letárlában esetleg teljesen le kellene írni. A rendelkezésre álló munkások gyakran csak nagy nehezen használhatók új munkáknál és mégsem pótolhatók. A mezőgazdaság termékei kielégítik az ember többség szükségletét, a táplálék, második sorban a ruházat szükséges és az utának való kereslet állandóságát átvitelt természetesen a termésre, ezt állandóvá teszi. Ez nem az utolsó oka annak, hogy a mezőgazdák osztálya konzervatív maradj. És az egyedüjleg a különböző rendszerek stabilitása is be van bizonyítva.

Márredt azonban a szabad gazdasághoz legközelebb álló változásnak is bizonyos szabadsággal és tétrel rendelkezik, a melyen mozog. Ez is a növényeket helyettesítheti és egy növény különbözőképpen fejlődemeztetik, péld. herét szénának vagy magának, anélkül, hogy keretét elhagyná. De nem tagadható, hogy a változáza legfelsőbb törvényeivel minden alkalommal a változáza a Törvény előtti sokszor előforduló esetet, hogy a pezzre termelés teljesen föl kell adni, ez mivel helyettesítendő? Gabona nem lehet, mert pezzre után agyis már őzi van a fergőban is egy kétszer egymástán kellene őzít vetni. Hore vagy más takarmányonv benne van már a turnusban és elegendő az állatállomány szükségletének; az ugynevezett házagódkóhoz folyamodunk tehát s a szó maga már mondja, hogy a két haj között a kisebbiket választjuk. Az elhőkét változáza gazdaságát újájszerre, új turnust állít fel s állatállományát változtatja. De a termelési viszonyok változásai ma gyorsan követik egymást, az átmenet az egyik üzemzómódól a másikba szinte annyiszor fordul elő, állandóan, mint a változáza állatcsal csak áldozatok árán volna keresztviltáztatás, már azza is illő parazitolit és az új csak megint tekintet nélkül állandóságára állítatik fel.

Sok gazda, s különösen az, kinek gazdaságában különböző állomány fordul elő, több forduló állt fel és így változtatást végrehozott annyiban, hogy könnyebben kombinálhat. Azon körülmény is, hogy több mennyiségrel és kompaktabb viszonyokkal kezelt szalmolnia és itt lassan-lassan az új követelményeknek eleget kezdett tenni, javára szolgál. Ilyen gazdaságokban talajmínőség, munkaerő és tőke szerint a növények többször kísérleteknek anélkül, hogy az üzem változtatást végrehozna. A valósgában ilyen gazdaságok igen gyakran szabad gazdaságokt őrnek, a változázaság sablonja nélküli, de bizonyos alapelvek betartásával, melyeket a szabad gazdaság ép úgy követ, (ide tartozik, hogy a herének csak bizonyos időben szabad ugyanazon táblán ismétlődnie) és a változózt részre csakis azonban szűkebb körben, hogy bármelyben van a szabad gazdaság nyílt tendenciáze kievezni. Ebből kiteszik, hogy a szabad gazdaság több-

ször létezik, mint a házysor bevalóják. Emellett sok nemcsak számos feljegyés az újabb irdolamban, hanem az előző korzakókében is. Itt csak az említem, a mit Schwarz egy utaszi jelentéséből (ldéje¹⁾, a szabadban azra ügyel, hogy melyik növény fejlődik legjobban a másik után, de ha rendszeres forgalv vagy földmívelési rendszer felöl megkérdeztünk, akkor azt nem értek meg és ha a fogalmat fölöltgák, azt oktalannak tartják, ki azt követi és nem azt termeli, ami a talaj mindenkori állapota mellett és az időnkénti körülmények között a legjobb volna.

Ha szem előtt tartjuk egy olyan üzemzómódot, aly a lényegében és ezáltalban most megbeszéllet, egy etől sem vonható meg a "szabad gazdaság" elnevezés és nem tagadható, hogy az a modern termelési és közlekedési viszonyoknak megfelel. Fejetejteni óhajtom azt is, hogy miért nem helyes az ipar-gazdaság elnevezés (Settagest szerint) a modern gazdaság jellemzésére. Amint már az előző fejezetben röviden mondva volt az, ipar-gazdaság" elnevezés elfogadással az ipar és mezőgazdaság megkülönböztetése, mint azt mai korunk ismeri és használja, egyáltalában megsejzünk. Tényleg Settagest követeli is ezt s jövőre nézve kitárlatba helyezi. Következő megfontolások azonban követelni látszanak, hogy az eddigi megnevezést megneveztünk. Mindenekelőtt Settagest követelésének elfogadással a nyers anyag és gyártmány közötti különbség megszűnne. Gabona, zöldséktarmany, állatok stb. azonban mindenesetre megtartják nyersanyag elnevezésüket az állatban elnevezés és a képelet szerint és éppen így az, ami belőlük készül, a gyártmány elnevezést. Ezt elő kell fogadnunk akkor is, ha szem előtt tartjuk, hogy nyers anyag és gyártmány fogalma egészen relatív, hogy a buza a trágával és a talaj alkotászeivel szemben mint gyártmány tűnik fel. Továbbá a gazda termelési módja mégis csak más mint az, melyet az iparnál látunk. Utóbbinál mindig gyárakra, gépekre és számos egy helyen összerakított munkatársra gondolunk. Ezekkel egy főnem előtt állhatta a talaj, melyet a nap süt és melyet az eső megnedvesít, és az élő állatok, melyek itt állólkaban etetünk.

És ha a mezőgazdaság iparszerű üzemével, annak az ipari vállalatokba való beillesztésével az mondati, hogy a mezőgazdaság most hasonló szorgalommal kezdjen dolgozni, hogy az most éppen úgy fog dolgozni, mint az ipari vállalatnak nevezettek, ezzel egyszerűen az van monda, hogy az eddig nem így volt, hogy a mezőgazdaság eddig kevesebb szorgalom által tette ki magát: oly állítás, mely ugyancsak nem méltányos.

Még azon kérdésre is kell itt felelni, hogy a szabad gazdaság mily szempontból tekintendő rendszernek. Ezen kérdés a szabad gazdaság lényegének megvilágosítására messzemenő feladattal bír. A változómódos viszonyok között a szabad gazdaság rendszernek mondhatjuk, a szabad gazdaság sok iróltn nem tekinteti annak. Schwarz és Görz a szabad gazdaságot a földmívelési rendszeréhez sorozza. Pabot és Walz a szabad gazdaságot a változázaságok mellé állítják, miöl kérdéskünkre feleletet nem meríthetünk. Hamn²⁾ tagadja, hogy a szabad gazdaság rendszernek de fejlettségi csak azt bizonyítja, hogy nincsen örvöl-évre egyenlően maradó váltója. Birnbaum³⁾ a szabad gazdaságot határozottan kényszerküli rendszernek nevezi. Fühling a szabad gazdaság rendszerét állítja fel.⁴⁾

Minden mezőgazdasági vállalat bizonyos törvények szerint dolgozik. A mezőgazdaság tana azt mutatja, hogy ezen törvények a közgazdaság- és természetudomány által állítat-

tak fel és hogy a mezőgazdaságnak maga is feleltája törvényeit; (Settagest) ezen törvények és alkalmazásuk módja az üzemzómódban vannak kifejezve, mely mód, amennyiben az éppen a meghatározott törvények alkalmazásodik, a gazdaságok módszernek neveztethetők. Ez azt jelenti, hogy a gazdaságokhoz a methods követelését feleltjük, azon esetek lesznek külön válsztva, melyeknél szokás szerint gazdaságunk. Mert ugyanis képzelhető és tényleg létezők is változázaságok, melyek nem mint a valóstb. rendszerrel határozott vezérelvek szerint üzetnek, hanem azazazazazaz alkalmazásodik, a gazdaságokhoz, akár iparkorlati tapasztalásokból a hol a czél és ezeköz tudatában vagyunk, hanem melyek individuális nézetek és hajlamok szerint üzetnek. Utóévre ilyen esetekben is valóst változázaság az eredménye, de rendszeröl itt nem lehet szó.

A szabad gazdaság is meghatározott törvények alapján működik és ezen követelményekhez ragaszkodik, mint minden más rendszer. A szabad gazdaságnak nem szabad figyelmen kívül hagynia, hogy pl. a here ne ismétlődjék gyorsan egy és ugyanazon táblán, hogy a kalászosok egyvása után nem fejlődjen olyan jól mint feleltája más növényeké; a szabad gazdaság sem nélkülözheti az istállóértelést stb. Hogy dacára annak, több a változázaságra vonatkozó tétel ellen, nem változtat a dolgon semmit. Ha az képes újat a hátrányokat kiegyenlíteni és a tiszta jövedelmel elér, akkor czéjját is elérte. A menyiben azonban más rendszerrel szereplő törvények ellen vét, az nem a véletlenségből vagy természetöz indultasságból függ, hanem színtő törvények által van meghatározva és törvények alkalmazása a szabad gazdaságnak kompromittálhat, nehezebb mint más rendszerrel. Ha már most a változázaság azt jelenti, hogy a gazdaság bizonyos törvények szerint üzet, hogy methodusál bír és hogy ennek révén határozott formát öl, akkor a szabad gazdaságot határozott rendszernek nem merini. A szabad gazdaság törvények alapján üzetik, a methodust betartja és ez is ennek körülményében határozott formában mutatja be magát. Azon körülmény, hogy ezideig a szabad gazdaság ritkábban volt alkalmazva és ezt alkalmazó mezőgazdák inkább ösztönserűleg, változó megfontolások és számítások alapján gazdálkodtak, nem pedig szilárd, biztos törvények alapján, magával hozta, hogy a szabad gazdaság mindennemű renden kívül állónak nézettet és különösen azon gazda, ki a változázaságot szigorú fordával skrupulosan vezette, a szabad gazdaság alapján dolgozó szomszédjáról azt állította, hogy rendszer nem tart be. A rendszer ezen tagadása azonban csak a vad, rendkívül sokrés és akaratosság által vezetett gazdaságnál van oktatolva. Ezt már annak megfontolása is bizonyítja, hogy szabadság nem a törvénytelen, hanem éppen a törvényességben alapul és hogy szabadságot csakis a törvény nyújt. A hol pedig törvény létezik, ott megvan a rend is, rendszernek pedig nevezük a meghatározott alapelvek szerint rendbe osztottat.

LEVÉLSZEKRÉNY

Kérdés.

212. kérdés. Mily festéket használják a bírkák fültelvtalásánál és hol szereztető az be?

Cseh.

D. A.

213. kérdés. Vegyes gyümölcsösen és fajtából ültetett fiatal gyümölcsöomban két almafa fiatal ágat találtam elromló a mellékelt ágrdarabon látható és elődszerű (petéké). Mi ez? Szükséges-e és miben áll elöne a védekezés?

Alsó-Szent-Iván.

K. P.

¹⁾ Praktischer Ackerbau III. 295.

²⁾ Wesen und Ziel der Landwirtschaft 15.

³⁾ Betriebslehre 119.

⁴⁾ Oekonomische Landwirtschaf 5 276.

214. kérdés. Egy bírasi bkvizsgálólaton, hol az egész vizsgálóbizottságot a főszolgabíró és egy állatorvos képeztek, egy előadott bikát, mely úgy testalkat, szépség, mint tenyészképesség tekintetben, szoval minden tekintetben kifogástalan és teljesen megfelelő volt, mint a bizottság magok véleménye, azért mert nem talált benne *fajjelget*, a közhasználatú ellította.

Igen kérem ere vonatkozólag felvilágosítást, vajjon jogos és elfogadható itélet-e ez?
G.

215. kérdés. Szükséges-e 4—5 évenként a sertésnyúlban kanok változtatni hogy az alfajzást kikérüljük. Szokt szörű sertésnyúlok keresztelésre mely fajta kanok ajánlhatók?
Mátészalka. Sz. Gy.

216. kérdés. A gazdaságban mintegy 150 drb 30—5 cm. átmérőjű akácfaát ásatók ki, hogy és hol lehetne azokat legjobban értékesíteni s mi a rendes ára vasuthoz szállítva köbméterenként?
K. S.

217. kérdés. Használtak-e már gazdaságaink cseréblő készült oszlopokat? és minő azoknak tartóssága a földben?
Bashalom. L. J.

228. kérdés. A tavasz folyamán fenyőfélékét önjáratok ultiáni árnyékos helyeken, kötött talajba. Kérdem, mely időpont a legalkalmasabb az ultietésre s általában mely eljárás követendő, szükségesek a fültételeknél rendszeres követni szokott eljárások előző módokhoz? Mely fenyőfélék lenne legalkalmasabb az ultietésre? Az ultietésről számított mennyi idő múlva állapítható meg, hogy a fa megfogant-e s miről látható ez a leg hamarabb meg?
Halas. T. J.

219. kérdés. Körülbelül 45 k. hold letartolult tölgyerdő van szándékomban kiirtani. Megjegyzendő, hogy az erdő 30-tíz év előtt taroltott le és az utánövénnyel megtelehosen baba.

Hol kaphatnak ahhoz érő munkásokat és körülbelül mennyibe kerülne egy kat. hold irtása szakmánya?
R. J.

220. kérdés. Eladatom 30 cm. vastagságú lögyfák, ezek közül több laposan fejlődött, ugyanis egyik oldalról nézve 30 cm. átmérőjű, a másikon azonban 29 cm. tartozik-e kereskedő ezeket átvenni? Továbbá két-három, sőt 4 szál van egy-egy törzsről kinőve, melyek mindöngy 30 cm. átmérőjű, a kereskedő az állja, hogy egy törzsen van, egy fa árat fizeti érte, bárminnyi szál is legyen.
Sarmaság. F. A.

221. kérdés. Az uradalomba Poroszországól vettett 5 drb. merint tenyészok, melyek ottani gyakorlati szerint himlő ellen nincsenek hejvaja.

Az uradalom birkanyája pedig itteni szokás szerint évente báránycorában himlőjótásban részesül.

Féltő, hogy a vett kos a himlő által megátmadta, esetleg elpusztult. Ezen eshetőség elkerülése érdekében azon kérdést intézem a téren tapasztalatokkal bírő gazdaságaimhoz, hogy mely eljárás kövessek?
Bejuttassanak-e báránylimlővel, vagy nem?
És ha igen, mikor?
Sz. J.

222. kérdés. Az 1898. évi mérlegszámait olyképen állítottam össze, hogy vagyon granat a gróf ur számláira teljesített kiadásokat, a gabanomenük, szarvasmarha, sertés és ló eladásiól valamint a különféle állati eredmények bevételeket, a december 31-én meglévő gabanomenüek szarvasmarha-, sertés és lóállomány értékét és a napon felmaradt pénzrki követeltük.

Teher granat pedig az 1897. év december 31-én felmaradt pénzrki közelet, aznap meglévő gabanomenük, szarvasmarha-, sertés- és lóállomány értékét és a gróf ur számláira bevett összegeket, a gazdaságok által teljesített kiadásokat, befelajlva a véstésre, évi eselédjárásodra, szarvasmarha,

sertés és lóállomány részére kiadott gabanomenük értékét is felvettük.

Tisztelettel kérjük szives felvilágosításukat helyesen járjunk-e el, hogy a gabanomenük kiadásáról, vagy a gazdaságok által véstésre, eselédjárásodra elbire fordított tehát az elmaradt kiadásokat megterheljük, mikor az előző év gabanomenük maradvány értékével megunkat már megterheljük?
P—i uradalom.

223. kérdés. Én egy vállalkáspányvíri birtokot béreltem, a melyet f. é. július 1-én veszek át. Szerződésem szóró-szóra következők szál: A birték letöltésénél a földet megelőképő bérlet a bérlet utójának a bérlet területen mivelhető szántóföld 20 szőlőtájt egy minden 100 hold után 20 holdat tisztá fekte ugarnak (kétser megszántva) hátrahagyni, megjegyezve, hogy jelenlegi bérlet szintén 20 szálakelőtől tisztá ugart tartozik az új bérlető hátrahagyni. Bérlet elődöm vonakodik azt nekem megszántani; kivételtem a kérdéses ugart megszántását és hányzoz?
P. J.

Felelet

Bikák felének tetoválása. (Felelet a 212. kérdésre.) Behmer Rezső németországú hírnemes tenyésző a finom svéd karmot (Swensk Kienrök) ajánlja a tetoválásra, de a közönséges korom (kinnusz) is sikerrel használható. Ezen festéket borsesszáll vajirésűgéppé keverjük és ezzel a tetováló fogaival a fulkájában előidézett sebet bedörzsöljük. Bedörzsölés után a festéket vékony rétegen a tetoválás helyén kell száradni hagyni, míg magától leperog. Ez által a betűk vagy számok tartósabban lesznek és egyruttal a festékretek a sebet begyógyulással meg is völd.

A svéd korom minden drogustólán kapható. W. N.

Almafajzástétel. (Felelet a 213. kérdésre.) A beküldött alfamagjalon jelenleg látható vonászerri képek az *alfamajzástétel* (Mitelapsi pomorum B.) paizsai. Jelenleg az állat már nem él, de minden egyes paizs alatt 35, sőt néha 45 apró fehérészű pete van, melyekből a hó végén vagy a jövő hó elején már kikelnek az apró paizstetvek, hogy elvárnak a fiatal gyalkra. Védekezés csak a fiatalabb fák (1—8 éves) szornulnak, mely idősebbekre már nem veszélyes ezen előd.

Védekezésül a következőket ajánlom: a nagyon fertőzött gyalkat tessék levagni s azokat ultielni, míg a kevésbé fertőzöttet vagy éles kévelve vagy pedig éles fával ledörzsölni és pedig meg- és hó 25-ike előtt, mert azután már kezdnek kikelni. A ledörzsölés után a fiatal fertőzött fák gajait be kell mezelni, mely méstjezhez célszerű, ha egy kis dohányszőrt is van keverve.
Dr. Sz. Gy.

Tenyészgázolvány megadása. (Felelet a 214. kérdésre.) Ha vármegyéjében is illetőleg a járásban, a hol tenyészete van, a mezőgazdasági, illetőleg apaállászemelő bizottság a földművelési miniszterium 1894. évi 48.000 számú rendelete alapján hozott vármegyei szabályrendelet szerint jár el, (s hogy eljárási, akár helyesen eslekedett, mikor az illető bikák a fajtajellel hiánya miatt nem találván tenyésztere alkalmasnak, igazolványt nem adott.

A miniszteri rendelkezés adott szabályrendelet mint a 7-ik §-a szerint ugyanis a vizsgálótnak ki kell terjesznie többek között az apaállat fajtajellel is „a fajta jelökné meg nem felelő állatok a tenyészésből kizárának.”

Ha a bizottság e határozattal sérelmesnek találja, úgy felelbezzhet az alispánhoz, a ki 14 nap alatt határozni köteles.

A rendeleti mint a 5 §-a szerint a bizottságnak 3 tagból (s nem kétből) kell állnia. Vajjon az ottani vármegyei szabályrendelet, dacára ennek, nem két tagból állónak rendel-e ezen bizottságot, azt nem tudom, ön

tudhatja s esetleges felelbezésében erre is hivakozhatik.

Fajtajellel azaz az értendő, hogy az illető állat magán viseli mindazon jeleket, melyek azon bizonyos fajját jellegzik s meglévőből az ismételt hozományosság s illelőleg fajtajeltségára kiderül. Ha meg van győződve én s ez be bizonyosodik, hogy szobán forgó állata ilyen tisztá vér, fajtaba tartozó állat s meg mellő oly fajta, mely azon a vidéken a köztenyésztere engedélyezve van, úgy felelbezésre sikeres lehet; ellenkezé esetben kár a felelbezésre kellemetlenkedni.

M. K.

Vérfrissítés sertésnyénységében. (Felelet a 215. kérdésre.) A felteit kérdés nem eléggé érthető.

Úgy látszik, szöke mangalicáról és vérfrissítésről, nem pedig keresztelésről van szó s azt kell hinnünk, hogy kérdéstevő messzenem közeli rokonyentésztét új, ha már csak 4—5 évenként látja esetleg szükségesnek a kanváltóztatást.

Ha ebben aról volna szó, hogy 5 éven át a kanok a maguk nőstényválokaikat nem hágyák, úgy azt lehetne mondanunk, hogy — ha az eredmények kelletők — 4—5 év leforgása előtt nem szükséges feltöltetni kanváltóztatni; ha azonban aról van szó, hogy a kanok nemcsak az alapnőstényanyagra, hanem a származókra (leányaikra — unokáikra) is rábeszántanak, úgy részemről hátróztan azt merném mondani, hogy ez nem helyes. Ezt a vérfertőző tenyészést kerülendő, vért lehet frissíteni beltenyészéssel, vagy keresztéssel.

Nem vehető ki, mit akar a kérdéstevő e kettő közül, de talán nem tévedek, mikor felteszem, hogy alfanyagát, a közönmangalicáz keresztéssel kiforgatni nem akarja, hanem beltenyészéssel kívánja azok vértélfirissíteni. Ez utóbbi azaz azaz, hogy a kanok nemcsak a jobb hazai tenyészőből, esetleg meglévő szemből szöke mangalicáknak vet, ügyelve, hogy azok a saját nyájával tulközeli (eselédbe) rokonságban ne legyenek s ezt 2—3 évenként megeseleksi az esetben, ha a származott ivadékoknak testvéreikkel, apjukkal, nagyjukkal való hágasztást ki akarja járulni s csak 4—5 évben teszi meg, ha a keltézzett ivadékokat egymás között vagy apjukkal, vagy apjukkal nem keveri s a kanokkal anyjuk után se szaporít.

Eszert az öreg anyanyájában 4—5 évig is működhetnek egy és ugyanazon kanok, de ekkor, sőt előzől már, azért szükséges változtatni azokat, mivel kiköveszenek; származékokkal vegyes öreg anyanyájában azonban a 2—3 évig már hágott kanoknak kikerészése indokolt, hogy alájuk ivadékok ne kerüljenek.

Ha netán szöke mangalicáznak más fajtaváló keresztelése volna csakugyan a célja kérdéstevőnek, úgy tegye fel az erre vonatkozó kérdést s mi arra is szivesen felelünk.

m. k.

Ákárfa értékesítése. (Felelet a 216. kérdésre.) Bajos határozott feleletet adni, mikor sem a vidéket nem ismerem, sem az ott dívó faakról s faszükségleti viszonyokról, sem a vasut távolgáról, hogy a fuvarozás történik, tudomásom nincsen.

Az ákácfaat különben leginkább meg szokták venni a bonárok, kiknek a 30—35 éves egészséges törzsek, ha erdőben szegény vidékről van szó, 6—8 fton eladhatók köbméterenként. A vasuthoz való szállítás költsége a fuvarozással köntendő egyenlőségül függ a ából szármázótki, mi, mibe kerül egy rakott fuvar az ottani legközelebbi állomásig. Egy kocsi fuvaralál felfér 3 drb 5 méter hosszú s 32—34 cm. vastag rönkö, mi 1—1'5 bömternek fel meg. Ha már most egy terhes fuvar a vasutj pl. 1 ft, akkor 1 m³ 0'67 és 1 ft közt változik, ami állag 83%-k rnak felel meg köbméterenként.

F. J.

Cserfaluoslopok tartóssága. (Felelet a 217. kérdésre.) A cserfaluoslopok a osztrák nyílt földet 2-3 évre talán nem tartanak a földön; száraz helyen, ha egészen száraz újra támaszkodnak s nem kerül végük a földbe, mint oslóp, szarufa, berenafa, vagy koszorufa, szóval minden alakban alkalmazhatók, ámbar tartóssága, a földgyel nem vetészik, minélgyorsabbra fajja előbb is.

Fenyőfaj-ültetés. (Felelet a 218. kérdésre.) A futohomokok, melyen Halas vidékén van a fenyőfélékkel nevezetesen boldogul az ember. A feketefenyő (Pinus austriaca) még legelőbb sikert értem el a szegedi (királyalmi) homokon, de ez az árnyékot nem tűri, így helyre a jegenyefenyő (Abies pectinata) volna legalkalmasabb, csakohy ez homokra, Halas vidékére éppen nem való. Jól tűri az árnyékot a luczfenyő (Abies excelsa), melyből igen szép félételek vannak Horgos mellett, a volt Kárázsvéle birtokon. E fenyővel csak úgy értem el a sikert a szeged-királyalmi futohomokon, hogy az esztergomi primári uradalomból küldték az agráros földdel együtt kiemelt luczeseméteket s ezeket ültettem el földöl, a gyökeres megfogadásra nélkül a homokra, mely jelölés még szép magának csoportról képezhet (1885 óta a királyalmi m. kir. erdőirtő szakiskola nővénykerítésben).

Ha nagyobb sulyokat akarunk ültetni, ezeket erősebb szilárdan odaköszük, hogy a szél meg ne ingassa s meg ne lazítsa a gyökérzetet, ami a fa sányidőseét, sőt kivésését idézheti elő.

Minhogyan azonban kérdéses volt közt talajba ültet, a meg nem erdőstől kevésbé kell tartani. A fületésnek előzői között eljárástól eltérő módokat a fenyőnél nincsenek, csak lehetőleg teljes gyökérzettel kell ültetni s vizgálni, hogy a házjárdógöcek le ne szakadjanak. A fenyőfélékre legalkalmasabb idő most van áprilisban, még júsg is nem baj, ha a csusohajások még meg indultak egy keveset elültetőkre. A megerésed ottan lehet észrevenni, hogy a csusohajás duzzadt, egészséges színt megtartja s ha két hét múlva sem mutat elváltozást, a megerésed biztosan erdőstől.

F. J.
Erdőirtás. (Felelet a 219. kérdésre.) A fiatal ölyg- vagy más karastegyek s az erdő irtása legelőbb, mert sok munkát ad s a fa értéke csekély. Ha lehet, legjobb a fát odaadni az irtás költsége fejében, de vidékünkint még ennyit sem vállalkoznak, hanem a földet is át kell még 2-3 évre ingyen használni engedni annak, aki kirtja. A Bácskában, hol kevés az erdő, a fának s földnek értéke, vagy a tuskó földhöz ki lehet irtani, azaz a terület felére az irtó, a másik felére tulajdonos, úgy, hogy az még 1-1/2 ért föld adhatja a tuskófa méterét, mely a cséplőgépek irtásához nagyon kezertik. Más vidékekről a fűtőszék munkásokat hozni, azt hiszem, nem fizetné ki magát. Egy hold erdő tuskóval való megfizetése 20-30 ft között változik. Legelőbb egy fél vagy egész holdat megvásárolni kifizetetté és pedig oly helyen, melyen sem tuskó, sem tulkeres fa nincs, tehát mely közepesen van benőve s a mutatózó költség irányadól szolgál, hogy mily szakmányból adhassuk.

F. J.
Futórsz vastagsága. (Felelet a 220. kérdésre.) Ha a fa több oldalról mérve más és más vastagságú útintet fel, a különböző méretek átlaga adja meg a helyos, úgynevezett közép- vagy átlagvastagságot.

Ha tehát a törzs az egyik oldalán mérve 33 cm, a másik oldalán 28 cm, akkor 28 + 33 = 61 : 2 = 30,5 cm az igazi vastagság, tehát vérv kötelese az 30 cm. vastag fa gyantán átvenni.

A sarjerdő fát a sarjak alkotják, ha tehát egy tuskóval 2, 3, vagy több sarj fejlődik törzsről, mindegyikük külön egyedt képez s a verőnek nincs igaza, hogy ezen szép törzsek egy fa számba mennek, mert az a tuskó csak

a volt anyafa törzshez tartozott s jelenleg csak az a fajta nyrt sarjaknak, melyek a tuskó önálló, külön egyneként szerepelnek. A vevő tehát kötelese anyai törzset megjelölni, ahányát átvesz, semmi köze hozzá, hogy azok egy több nőtté-e vagy sem.

F. J.
Vedőtojás himlő ellen. (Felelet a 221. kérdésre.) Miután himlővel bejötték báránycok ojtási betegségeik idejében veszelétekkel a vevők érinthetik meg nem oltott juhokat, a jelek esetben, a menyiben az uradalom jövevény is szándékozik a bárányállományt bejuttatni, mindenesetre ajánlatos a beszerzett tenyészköcsöket bejuttatni. Az ojtás bármikor történhetik, legelőszörüben most tavasszal, esetleg a bárányok ojtásával egy időben, de semmi esetre sem később.

-y-
Méregzámbla. (Felelet a 222. kérdésre.)

A méregzámbla a vagyonmérleg és a pénztári mérleg összevondásából áll.

A **vagyonmérleg** kimutatja, hogy a számadat és, a fenforog esetben az 1898-iki év, a mult évről összesen mennyi vagyonértéket tett át és a következő évrnek mennyi vagyonértéket adott át. A két vagyonérték közötti különbség megadja a vagyonnyaradást vagy vagyonvesztést az a mérlegzámbla első felében. Belsőrendszer vagyonmérleg abban a telek, épületek, a holt és eleven leltár, a terményanyag és pénztári készletek értéke és a követételek és tartozások értéke feltüntetendő. — Minthogy a vagyonnak csak egy része t. i. a gabonakészletek, az eleven leltár értéke és a pénztári készlet lett a fenforog esetben figyelembe véve, a mérleg e tekintetben is hiányos.

A **pénztári mérleg** csak a készpénzbeli bevételre és kiadásokra vonatkozik s valódiak csak az izumból eredő bevételék és az izumre vonatkozó kiadások, ellenben a birtokostól felvett összegek, mint felvett előlegek, épp úgy mint a birtokosnak átadott összegek, mint azaz előlegek és az izumre bevételék, illetve kiadások ezek különben is meg letének. **Birtokosnak szállított javadalm.** Minthogy pedig a pénztári kezelésnél fenmaradó pénzkészlet a vagyonmérlegben szerepel, a mérleg számla csak két tételre redukálódik: 1. Vagyonnyaradás és 2. Jövedelmi szállítmányra.

A kérdéses esetben ez a megkülönböztetés nincs keresztülvéve, hanem az egész hettől még 20 s hiba, hogy a vétele, eselőjáróndósága és takarmányozására fordított gabonamennyiség, mely a vagyon — illetve terményszámadásban mint terménybeli kiadás szerepel és így a vagyonmérlegét csökkentő, a pénztári mérlegbe is felvételet, ahol semmi helye nincs, egyrészt mert nem készpénzbeli kiadás, hanem az izumre nem gabonakészlet, hanem a terményszámadásban már egyszer kiadásba tettelet és ugyan ez az érték kétszer kiadásba nem tettelet.

Hensch Árpád.
Ugar megszántása. (Felelet a 223. kérdésre.) Minthogy a szerződés világosan kiközi azt, hogy a kilépő bérlő a belpő bérlőnek a szántóföldet átadja, mint kétszer megszántott tekeve ugyan járulagolni köteles, s minthogy a feleke ugyan hálás elejég kétszer meg is szánt-ható, ha az első szántás idejében pl. májusban eszközöltetik, a belpő bérlő megkövetelheti, hogy a kilépő bérlő az ugar a rendes időben megszántsa. Ha a kilépő bérlő ezt mindazáltal megenni vonakodik, ellene a kereset azon szántóföldön, mint a belpő bérlő **Jogerős últetés támaszkodva** intézkedhesen olyformán, hogyha a kilépő bérlő még akkor is a szántást megjeitni vonakodik, akkor a belpő bérlőnek jogában álljon a szántásokkal saját erejéből eszközöltetnie, de a kilépő bérlő tartozandó a belpő bérlőnek ebből eredő összes költséget megtéríteni.

H. A.
Aktívültetés szikes talajba. (Működő felelet a 203. kérdésre.) Akáczok szike ulti nem tancidos, mert sinik s idő előtt kimarad. Legszébb feltüntetett ezt Szabada város akáczültetési, ha a melybik szikes helyeken

mind kivessék, míg a homokútkalokk gyönyörűen díszlik. Szabada városi mezőgazdászok Kirdályhalmon 40 hold homokot kötöttek meg 1885-ben, mely igen sikerült. Itt a kevésbé szikesre tölgyet, szil, platánfát raktam, az egészes szikesre a fehér nyár való.

A szil jól tűri a sziket, eléggé gyorsan nő és műfát is szolgáltató s így a 15 hold szikes tal azzal lenne cseleszterint beültetendő. A csemetéket koporkóra szánt csemetéként lehetne a földművelési miniszteriummal juttatni vagy a földművelési tájparancsnaggal kéri. Ha 1 1/2 méter távolságra ültetjük, 2558 db 2 éves csemete kell holdanként és 12 év múlva megriketvika, a jószág alajuk állhat.

Ha gyorsab sikert akar, nagyobb sulyokat kell venni keresztül 5 és méteres négyzetes kötelekben elítelve 2300 db kell holdanként s egy-két év múlva alá becsatolni a marha, mikor már annyira meggyökeresedett, hogy ki nem dörghető, esetleg tövisszel kötik körül a törzseket. Elültetni tövisszel vagy összel lehet.

Földes János.

Gazdasági cseledek segélyalaja.

A **„Köztelek”** jelentése, sőt részleteiben tüzetesen ismeretes, hogy mi az alapja kívánom Békés vármegye közigazgatása munkásegélyalapot szervezni. A szabályzat, mely Békés vármegye köztörvényhatósága elő került, a gazdákra hártija javarészt ezen humánus alap évt terheit, a mennyiben a földadó 5/10-részből és az érdekeltek 2/10 hozzájárulásából kívánni létesíteni ezen nagyszabású és a Hivatásos szakszervezetek, a Magyarországi Államgyógyászati Egylet azonban az országos gazdasági szövetség állásponjtát fogadta el, mely szerint az agrár-szociálizmus (melynek közökbésre tartja szűkségeket a segélyalapot) országosan nem pusztán gazdatársadalmat kell megterhelni, midőn a birt megzsúnteteni akarjuk, nem szabad tehát tisztán ezt az osztálynak állapotszükségére apellálni hanem akkor, midőn egyébként minden tényezőnek kell meg ismernie és tényleg beismernie is, hogy immár a földadó leszállításáról, nem pedig emeléséről lehet szó.

Midőn tehát a gazdasádotól nem zárkózik el azon humanitárius intézkedésektől, melyeket egy társadalmi osztály kéjéke érdekében megtenni kell és kész elismerni, hogy a gazdákra nagy jelentőségű ezen osztály sérelmeinek megszüntetése, várják méltányos teljesítése: másrésztől nem akar a köztudathoz olyan, vagyis meggyökerezni akkor elveket beplantálni, mintha tisztán a gazdasádotlyt beható képzése a társadalmi osztályok harcának aladozatokkal való leszerelésre. És éppen a gazdasági egyület intencióiból képezte az alapvető munkásegélyalapot, melynek a vármegye köztörvényhatóság a gazdák érdekképviselete, hogy egyikezzék olyan segélyalapszabályzat készíteni, mely a gazdák szemjaitja mellett, a tervezetnek humanitárius vezetésselémet nem ériní.

Az egyesület tizennagytíz buzótsága most dolgozik a szabálytervezeten. Idő előtt való volna a tárgyalások még le nem illepedtet elveit, nem tisztázott részleteit megírni. A Békés vármegyei Gazdasági Egylet ezen érdekléssel szemben elfoglalt állásponjtára azonban világot vet az emlírtakat, melyet a gazdasági éves események teremtendő segélyalap létesítése érdekében a földművelésügyi miniszterhez fölterjesztet.

Tudvalevőlegé eddig négy érdekelte törvényhatóságok közléste meg a maga munkásegélyalaját. Az uralkodó föllétség és kész és dicsekedés lényegesen elmaradhat, hogy a gazdasági osztálynak rokkantság esetére évi kétszáz forintot kell biztosítani és közbizonyt a jószág mezei munkásnak olcsó kölcsönt nyújtani. Figyelemmel hívom ugyan azon polémikus eszme-

csereket, melyek a gazdák társadalmában arról folyókat, vajjon éppen nem ellenkezőjét érjüke-e ezen alakokból adandó olcsó kölcsönök, vajjon nem az igények felfokozása, a proletariátus kölcsönözvényedél, egy-kettőnek adóssága kereskedés, a garanciákban nem rendelkezés elutasítottaknak grammatikát és igazatálal fogjuk e elérni. De erről nem beszélünk. Inkább a tárgyas érvelés komolysága késztet arra, hogy ebben a kérdésben a gazdasági egyület elfoglalt állásponjtát megvilágítsam, amely azért érdemi meg a gazdasáradalom e tekintélyes orgánájában a szövételét, *merf egyben más meggnyerés és kompetenciái is meggyökérülétnek az országgyűlési határozatokban*, melyekben ilyen munkásságú alakok léteültek.

A Békésmegeyi Gazdasági Egyület ugyanis azt mondja: szemben a gazdákknak önként felajánlt áldozatkészségével és szemben a gazdákra nagy terheket rótt 1898. II. t.-czikkel, a mezei munkások sorsának segítése ma nem oly aktuális, mint a mezei gazdasági családoké. Azok az előnyök, melyeket a mezei munkásoknak a felszigortott munkabér és a törvény rendelkezési nyújtanak, minden éves eszedélet elcsalogatnak a rendes bértől, a szintén nagyron rendezett napi munkabérek keresetéhez. Más szóval: még csak egy éves az új törvény és az éves gazdasági családoké máris hiány van. Erre a körülményre hívja föl az egyület a földmívelésügyi miniszter figyelmét.

Hissen — mint az egyület emlékiratában mondja — amíg a szolgálaton kívül álló mezei munkások kedvező viszonyok között egész évi szükségletét két nyári hónap alatt jóváhozni biztosítja, és a többi hónapok alatt, élvezéven független voltát, csak akkor és úgy vállal munkát, ha kedvezőnek látja és a red utalt gazda jól megfizeti: addig az éves család, ugy a saját, mint részben a családja szabadságát lekötve egész éven át képtelen dolgozni a saját és családja fontartásáért. Mi áll ebből elő? Éves gazdasági családoké való hiány, mely a mezei gazdaságokt alapjában támadja meg, a rendszeres gazdaság vezetésében kétségkívül az éves családok lévén a föltényező.

As egyület előszóhatalmán tarja az éves családok érdekeit és existenciájukat biztosítani törvényhozási uton, avagy rendeltetleg, mely által az éves családok szolgálatra kedvezőbb váljék.

Biztosítani kell az éves családnek nemcsak megélhetését, de biztosítani kell őt öreg napjaira, munkaképületenség esetére, hogy java életkorát munkában töltötte el, rokkantság idején ne a szegénykedésbe vágjon red, hanem jogszerű évtáradékok biztosítás a pihenés, a munkaképületenség napjait. Nemcsak az így existenciájukban biztosított éves családoknak, hanem a gazda és birtokosaityanak is fontos érdeke eme humánus alap melióbbi létesítése.

W. L.

Gazdasági együletek mozgalma.

A jász-nagykun-szolnokmegeyi gazdasági egyület ezidőszáon élénk tevékenységbe lépett ki a *szelekészeti felzárkózás* körül és a mege területén több *hítelezvételek* alapítását tervezi. Az egyület értekesítési és fogvasztási szövetkezete dr. prof. Áldomsy Imre előnlöke mellett h. hó 15-én tartotta alakuló közgyűlését. A szövetkezet iránt, melynek működése az egész vármegye területére kiterjed, a gazdasáradalom igen élénk érdeklődés és annusit a eddigi máig *személyes* támogatást jövegyeztetel. A szövetkezet előnlöki tisztét a gazdasági egyület mindenkor előnlöke tölti be, az ügyvezetési teendők pedig az együleti titkár a közgyűlés által választott 20 tagból áll igazgatószék látja el. Ezenkívül a szövetkezet a vármegye egyike legtekintélyesebb pénzintézetek, a Szolnoki Mezőgazdasági Takarékpénztárral áll összekötötésben, mely

a pénzkezelést és a könyvelési ügyeket intézi. A szövetkezet Szolnokon állandó raklaktár tart fenn, s működését már megkezdte. Az egyület feljenzített napon tartott igazgató-vászásmányi ülése határozottan foglalkozott az 1898. XX. t.-cz. 18. §-ának értelmezésével a hítelezvételek alakításával és az egyhangúlag elhatározta, hogy a mege területén 30 *hítelezvételek* létesít s azok megalakítására Lippich Gusztáv előnlöke mellett egy szervezvé-bizottságot küldött ki. — A Nyitraimegeyi gazdasági egyület a működése területén leve mezőgazdasági szesztermelők érdekeit védelmére nyílt mozgalmat indít. Megiraknak mege hogy az ipari szeszgyárok már meg három miniszterlét is jártak, hogy a mezőgazdasági szesztermelők jogosult töréveiseit megihusítsák s hogy eldicsekedjenek, miszerintők mezőgazdasági szempontból is sokkal hasznosabbak, mint a gazdasági szesztermelők. A miniszterek elől kifejezett kívánságok oda irányultak, hogy az ő javukra eddig feltartott szeszkontingensnek ne redukáltsák, vagyis, hogy a mezőgazdasági szesztermelők jövőre se kapjanak elegendő kontingens: a ennek folytán tönkre menjenek. Általában ismert dolog, hogy a felvidéki gazda följeit szeszfüzdő nézők termelőkének állapotban fentartani nem tudja; az ökből az egyület költéséhezéghez híven, védelmükre siet a megtámadott mezőgazdasági szesztermelőknek s megkereste a Mezőgazdasági Szesztermelők Országos Együletét, hogy az ipari szeszgyárokknak a gazdákhoz intézett hadüzenetével szemben a gazdasági érdeket hatályosan megvédelmezze. — Az egyület által Érsekújvárról rendezendő XVII. *mezőgazdasági lóvásár* iránt, mely április hó 30-án május hó 1-én fog megtartani, a tenyészők és kereskedők részéről igen nagy az érdeklődés. A bejelentések és tudakozásokból következtetve, a vásárnak rendkívül nagy forgalma lesz. Ezen vásár 17 év alatt az ország legjelentékenyebb lóvásárává fejlődött, ahg van kilőfdi lókereskedő, ki ezt fel nem keresné, de ezt természetes is, mert a vásáron mindentől lóvásár kitűnő megismerést lehet kapni. Lakások és istállók az Érsekújvári rendezőkapitány hivatalban rendezeltek. — A Bihar-megeyi gazdasági egyület a mult hó folyamán tartotta *évi rendes közgyűlését Szabolcs József előnlöke mellett*. Az egyület mult évi működéséről az alkalommal előterjesztett előnlöki jelentésből a következők vesszük: rendezett az egyület 9 községben mintegy 3000 kiszáda részvétel mellett *népes gazdasági előnlököket*. A vidéki malomoknál előforduló visszásságok s a molnárak visszásségei ügyében felmerült panaszokról meggyőződést szerzendő, az egyület a mege összes jögeztől felkérte, hogy nyújtsanak felvilágosító a községűkhöz tartozó malomoknál alakított rendezőbizottságok. A beérkezett válaszból látni, hogy a váomk talányok több községben Ernőbajt orvoslánd, az együletet a hatóságoktól kérte fel, miszerint ott, hol a váomk talánagsak, azok mérésellessenek s hogy a malomok ellen felmerült panaszok orvoslása iránt haladéktalanul intézkedjenek saját hatáskörükben.

A sok helyett előforduló *gabonaszórára* szintén felhívta a rendezőbizottság és az előnlöki figyelmét, hogy az esztében, ha arról bárhol tudomást szereznek, az illeto kir. bíróság — s egyuttal az együletnél is jelentést tegyenek, hogy az uszoravetést ellen a kelő intézkedések megtételehsenek. A mezőegyezi megesbirtokra *két tanulmányt* rendezel, a melyeken 207 kiszáda vett részt. Belepett az egyület a *szeszkezelés* és az előnlöki részvegyülettel s a vármegyeiben *üresedő hítelezvételek* előkészítésére és szervezésére bizottságot alakított. A mege területén Komádi községében *hinta-parasztgazdaság* létesítet. Rendezett mult évi szeptember hó 25—28-án *üreglő-és lövszemélyi*, a két nap 15 futam tartott. A mege lötenyészésének emelése céljából Nagyváradon *üresedőhelyi jutalomdíjki-*

osztást tartott. Van az együletnek 146 alapított és 333 rendes tagja; bevétele volt a mult évben 8064 frt 18 kr., kiadás 6530 frt 54 kr. — Az alsóhegyvármegyei gazdasági egyület Nagy-Egyedben, május hó 4-én *díjazással egybekötött üreglőszabályozást* rendezet. Díjazva lesznek, magyar, erdélyi, havasi és pinguijai fajta szarvasmarhák, továbbá bivalyk, sertések és juhok; pénzbeli díjakra csak a kishirtokosok álljait tarthatnak igényt. Kitűzve van 35 különböző díj 800 korona értékben.

VEGYESEK.

Mal számmunk tartalma:	Oldal.
Az OMGE közleménye.	651
A gumók iránt:Bosszánban és Hercegovában.	651
Gazdasági családok segélyajlása. W. L.	659
Nóvénytermelés.	
A csahamádé termelőiért, Balogh Sándor.	652
Állattenyésztés.	
Nyári malomacotás: <i>Optimodone György</i> .	653
XII. luxuslővsővári díjartólóvást.	683
Gazdasági névnyvtár.	
Elisgrut buzatálja. <i>Megy Gyula</i> .	654
Gyomirtás sók segélyével.	654
Szőlőszét, kertészet.	654
Oljás a szőlőtelek. <i>Lébbold Béni</i> .	654
Gazdasági gépészet.	
Darálógépek és a loer. új. <i>Sporzon Pál</i> .	656
Üzenetek.	
A szabad gazdaság. <i>Jánosok Emília</i> .	656
Levelezésnyelv.	657
Vegyesek.	660
Kerekedelem, tésze.	662-664

Vajda-Hunyad-vár pusztulása. Az ezred-

éves kiállítás épületeinek legszebbje teljesen pusztulatlannak indult. A városiglet süppedékes, mocsaras talajában a fagerendázatok, amelyeken Vajda-Hunyad-vára nyugszik, megrohadtak és annyira süllyedtek, hogy az egész épület megrokkantván, a falak összeroppedeztek, a vakolat lehullott, a vakolatot több sodronyháló elszakadott, miert is az egész épület annyira közveszeleyes vált, hogy már a telen külön kerítéselt vették körül, hogy a közönség közelebe ne férheszen. A napokban a főváros és a földmívelésügyi miniszter szakembereiből kiküldött bizottság tőzetesen megvizsgálván az épület, annak lebontását javasolta, mert a gerendázatok kiesésele és az egész épület kitarozása akkor költéséggel járna, hogy azt az épülete ráfordítani nem érdemes, emelkül pedig oly közveszeleyes maradna, hogy elő ember közelebe se merészkedhetik. Az ezredés kiállitás ezen gyönyörű épületek pusztulása bennünk nemcsak az épületekhez fűződő kegyetlen férgt tölt el sajnálkozással, hanem különösen azért, mert a m. kir. gazdasági muzeumnak ezen épületen elhelyezett része az épület lebontásánál hajléktalanul válik s amég szilárd reneszánusz épülete kerül, ahol a már elhelyezett gyűjteményekkel akkora zűszoltság fog okozni, hogy a szép muzeum gyűjteményeinek megsemmisülése majdem lehetetlenül válik s ezzel a muzeum tulajdóképpeni céljától elvonatik. Hiussá nézünk ki kell ismerünk, hogy a m. kir. gazdasági muzeum szépség és gazdagság tekintetében, páratlanul áll, ezért azt hisszük, hogy Darányi Ignác földmívelésügyi miniszter, aki a muzeumot létesítette, módját fogja találni, hogy a nemsoára egészen hajlék-

talanná való múzeumunk állandó otthont is teremsen. Emiatt talán örülnék is kell az ideiglenes épületet oly gyors romlásnak, amelynek pusztuló romjából föniként reméljük kiemelkedni a muzejum értékeknek megfelelő díszes és állandó új hájlatok.

A szövetségi szervezés. A Hazai Szövetszeket Központi Hítelintézetének kötelezése tartozó egyes szövetszeket most tartják évi rendes közgyűléseit s ez alkalommal történeti határozat az irányban is, hogy belépnek-e az újonnan alakult Országos Központi Hítel-szövetségbe, mely esetben természetesen alapadályokat is meg kellene állítani. Ezidig körülbelül 70 szövetség jelentette be, hogy föl akar vétetni az Országos Központi Hítel-szövetség kötelezése. Nem lankadó bizalommal folyunk a munkálatok az ország minden vidékén új szövetszeket létesítése érdekében. Kilencedik vármegyében rövidesen 14 szövetszék alakult meg. Csak most már pénz is legyen a kiváltására meg kellene szövetkezni hitelintézetnek kielégítésére.

A vetések állása. A földművelésügyi miniszterhez a gazdasági tudósították érkezett jelentések szerint Magyarországon egyes vidékeken még mindig panaszoknak eső hiánya és szárazság miatt. Néhél der is volt, a vegetáció országwide szépen megindult. Az őszi gabonavetések közül legjobban áll a puzs, amely tulajdony részben kielégítő; csak a férgek árosították, bár kisebb mértékben. A rozsvetések helyenkint ugyan-foltosak és ritkák, nagybőrra azonban ezek is kielégítő; az őszi árpaiban a téli száraz idő helyely-közül kék okozott. A repce helyenkint megromlott, sok itt-itt is száradott. A tavaszi tavaszokra márcziusi zord időnek kövél ugyan, amennyiben a vetések szűnik vesztették, mindazáltal általános az a nézet, hogy a mostani enyhe időjárásban helyreállanak. A czukorrépa vetése és a burgonya ültetése az ország egész részében még folyamatosan van; helyenkint, főképp az Alföldön a kukorica ültetése is kezdődött meg, a földmunkák megkezdtek. A kerti veteményezés jó előrehaladt már, sőt néhol be is fejezték; a szőlőkben is szépen haladnak a munkálatokkal; a venyigék többnyire egészségesek. A legelők és rétek kidűllésével s a mesterséges takarmány-neműek fejlődésével a száraz takarmányhiányt fogya szem okoz többé annyi gondot. Általában az időjárás a mezőgazdasági állatokra nézve kedvezőnek mondható. — Olaszországban ugy az őszi, mint a tavaszi vetések kedvezően fejlődnek. — Türkörszágban a tavaszi vetési munkálatok serényen folyunk. A márczius második felében esett csapadék ugy az őszi, valamint a tavaszi vetésekre jó hatással volt.

A präsent amerikai liszt behozatala. A német sajtó méltánalkodásának ad kifejezést, hogy az ameriának most engedtetett präsent liszt-ök behozatala, melyet érfogatának 90%-ánál kisebb volumenre sikerült préselőniök. A németek ugyanis attól tartanak, hogy a präsent liszt elárusításával fágább terök nyílik az ameriakiak-nak hamisított őszi, hogy prohibíci szerezök nekik felelteti, hogy eddig is sikerült nekik hamisítani alkatrész hozzáadásával lisztet hasvínyai, míg azt normális alakban árulták; há ezután, ha komprímált lisztet adnak el, képzelték minő hamisításokra adják aköz magokat? A egyedül orvosságot abban ajánlja, hogy a komprímált liszt vjántól oly magára kell említeni, hogy prohibíci szerezök legyen. Hogy pedig az ameriakiaknak tényleg sikerült a liszt préselése, azt az „American Miller“ mint fajt akkompil említi, azt mond-ván, hogy a Jago-féle hydraulikus sajtolva a lisztet sikerült félakóra tefértagra szorítani s ennek dacára azért a liszt megtartja hónap-száma jó minőségét semmiféle változásnak minem alávetve s a hoféle szilt kenyér csak olyan ízű, mint a frissen őrölt lisztből készült.

Ujabbban a komprímált lisztet hat hónapon keresztül tartották egy laboratoriumban, hol különböző hőmérséknek s párateltségnek volt kitéve s ennek dacára kitűnő kenyeret d a-gasztottak belőle. Ha a hir beigazolást nyeri, tarthatuk tőle, hogy nemcsakra nekünk versenykelt, aköz az amerikai sajtó lisztben.

Erzsébet-fák. A földművelésügyi miniszternek ujabbban a következők jelentették be, hogy a boldogult királyné emlékére Erzsébet-fákat ültet: gróf Almásy Dénes, Bíró István, Csernyus Aláné, Czappó Dező, Dávó Sándor, Handó Samu, Heteyi Sámuel pécsi püspök, Kendei Árpád örökösök, Kinczeg János, gróf Könyves István, Kőrösi István, Kuzsák János, herceg Lichtenstein Alajos, gróf Lónyay Margit és Menyhért, báró Mednyánszky Imre, gróf Pongrácz Jenő, Sölyom Barna ev. ref. lelkész, herceg Sulkovszky József, gróf Thoroczky Miklós, gróf Zselénzsi Róbert; a közelegek közül: Almás-Kamarás, Abadszalkó, Darvas, Dénesfalva, Illésfalva, Imrich-Istvánfalva, Kolbach, Zsanzapatafalva, Mindszenty, Ó-Tuzs, Pálmafalva, Perjámos, Szeps-Szt-Lőrinc, Sztraczena, Temerin, Teplicka, Varsány és Zalathna; továbbá a beszercebbányai ügyészég, a csucsi állami közbánya- és közzé-telep vezetése, a feketekőrisi ármentesítő társulat, a kiskunlázcsai redempcionális közbiztonság, a ladanos-almorói unitárius vallás-uraldaltól a marczelli királyi járársbírnak, a Rába szabályzó társulat, a torontáli helyi érdekű vasut részvénytársaság és a wiktowitz bánátság. Kiszállás vára az 1898-ban alakított népkertet Erzsébet királyné-igretnek nevezte el. Kolozsvár vára a fellegvára vezetó utat Erzsébet-utnak nevezte el, fákát ültet be és huroczka ültetvények, A magyar tud. akadémiá Széphalmon Zemplén vármegyében Kacsiny Ferenc és nejének sírja körül parkban egy tisztáson több ezer fenyőből álló facsoportot létesített. Gróf Somssich Adolf, Kisváradon egy 6 holdas terület ketté alakított s azt a községnek átadta helyül engedte át s benne egy szobor állítást szorgalmazza, és huroczka ültetvény pedeg egy 15 holdas területet kifésírtál ültetett be és azt Erzsébet-igretnek nevezte el. A tordai m. kir. erdőgondnokság a tordai hadsádekben ültetett el 100 fenyőfát. A földmívelés miniszter ez alkalommal is több ezerre ment esemélet osztott ki díjtalanul a fenti czéln.

A magyar vaj kivitele. A magyar vaj-kivétel öröndetes haladást mutat. A nagy nehézségek dacára évről-évre nagyobb mennyiségű magyar vaj jelenik meg immár nemcsak az európai piacokon, hanem Dél-Amerika és Ázsia kiölvővárosában is, ahol a magyar vaj már olyan jó híreket örvend, hogy leghatalmasabb versenyársalva: a dán és francia vajjal a verseny ártézosi. A múlt évben a magyar vaj piacokra szállított magyar vaj: Anglia 126 kg., Bosznia 204 kg., Brazília 14'839 kg., Bulgária 354 kg., Kína 193 kg., Egyiptom 40 kg., Franciaország 195 kg., Japán 180 kg., Németország 33'425 kg., Svájc 550 kg., továbbá Türkörszág, Japánba és Kínába is indítottak próbatállományokat melyek sikertelenek lettek. A magyar vaj tehát ismertté kezd lenni az egész világon.

A gazdák Eldorádója. Zolla Dániel, a prignoni gazdasági tanintézet tanára a párisi központi gazdasági egyesületben, közelébb a „Tunisj gyarmatok fejlődéséről“ tartott felolvasást, melyben a francia protoktársaság alatt álló tartomány mezőgazdasági viszonyait esemeltelte. Elmondta, mily könnyen szerez ott magának a telepes földet, mily óriási területek várják még a munkás kezeket; hogy ott a gabona s takarmány minden fajtája mily virgon termelhető, végre a helyi s éghajlati viszonyok mennyire kedveznek az állattenyésztésnek. A szózó s olajfa termelés egész biztosan Grósz Antal kezében, Bruer Ignác alatt. Felolvasó, ki bejárta az ottani vidéket, azt tartja,

hogy a francia tőke kitűnő elhelyezésére talál Tunisiban s a biztos sikernek csak az az egy feltétele, hogy oly intő gazdákra s tiszteltet találjanak a teleptő társulatok, kik passzionátus gazdák s gyarkorlaltal is értik számjukukat. Tunisiban a legutóbbi 15 év alatt a francia gyarmatosítónak 450,000 hektárynyi földet lévelés alá adva s még hárszszor ennyi vár megművelésre.

Bejelentések a XIII. tavaszi lúslúsvárra. A f. h. 28., 29. és 30. napján rendezendő lúslúsvárra az alábbiak jelentették be fogatokat és párikápt: Hornyák Mihály 3 kettes, 1 háts, Fischer Zoltán 1 kettes jukker, 1 háts, Gyöngyös Béla 1 háts, János Csaba 1 kettes, Robicsék József 6 kettes, Szent-Ivány Farkas 2 kettes jukker, Herzfeld Frigyes 1 háts, Wraticary Gyula 1 egyes, Berchthold Miklós gróf 1 négyes, 1 kettős jukker, Halász Aladár 1 négyes, egy kettős jukker, Szapary Pál gróf 3 kettes, Pórnuszky István 2 kettes, Herzfeld Oszkár 1 kettes jukker, Zichy Gyula Béla Kubinyi gróf 2 kettes, 1 háts, Forster Géza 2 kettes, Sebastiani Jenő 1 kettes, Bossányi Ödöné 1 kettes, Révay Gyula báró 1 négyes, 1 kettes, Andrassy Ándor gróf 1 kettes jukker, 1 háts, Széchényi Imre gróf 1 kettes jukker, 1 háts vadászó, Geynheim Ferenc gróf 1 kettes, Teleki László 6 kettes, gróf 1 négyes jukker, Paulovics Dező 6 kettes jukker, Almásy Kálmán gróf 2 kettes, Bördi Egon gróf 1 egyes jukker, Tóth János 1 kettes jukker, Kornhaber Adolf 1 háts, Herzog Péter 1 kettes, Thassy Árpád 1 kettes jukker, Csernyus Aláné 1 kettes jukker, Baics Gróf 1 kettes, Taubinger Béla 1 kettes, 2 háts, Wopperlecs Aladár 1 kettes, Ruzay Hermann 1 kettes, Engl Hermann 1 kettes jukker, 1 háts, Bánfy Miklós gróf 2 háts, Kund Jenő 1 kettes, 1 háts, Lits Gyula 1 kettes jukker, 1 háts, Szabó Károly 1 kettes, Plahy József 1 négyes jukker, Döry Jenő 1 kettes jukker, 2 háts, Balás László 6 négyes jukker, Tóth Elemér 1 kettes jukker, Gyöngyös Béla 1 kettes jukker, Benedicty Gyula 1 kettes, 1 egyes, Molnár József 2 háts, Freydyer Jenő 1 háts, Noszpoly Emil 4 háts, Klein György 1 lovag 1 kettes jukker, 1 háts, Maar Zoltán 1 egyes, 1 háts, Brachfeld Lajos 1 kettes, 3 háts, Prónay Péter 1 kettes, Fáy Béla 1 kettes jukker, 1 egyes, 1 háts, Sebastiany Vilmos 1 kettes jukker, Bemrowszky R. gróf 1 kettes jukker, 2 háts, Miklós Ödön 1 négyes jukker, 1 kettes jukker, Belezsin Dusán 2 kettes, Nedeckzy László 1 kettes, Oszkár R. Bunsel Alfréd 1 háts, Balazsovics Oszkár 1 egyes, 1 kettes jukker, 1 háts, Bruder Antal 1 négyes jukker, 3 kettes 1 kettes jukker, Keller Béla 1 négyes, 7 kettes, Daróczy János 1 háts, József 1 egyes, Dorozsán Zoltán 6 négyes jukker, Krauszky Vidó 1 kettes, Kállai Zoltán 1 kettes, Förster Ottó 1 négyes jukker, Rumbach Géza 1 kettes, Farkas Zoltán 1 négyes jukker, 3 kettes jukker, 2 háts, Hamalár Lajos 1 kettes, Fölsinger Ferenc 3 kettes jukker, Dumrgyarsy Antal 1 kettes, Schoenberg Gusztáv 1 négyes, 1 háts, Marcz József 1 kettes, 1 egyes, Lezer Miklós 2 kettes, Degefneld Lajos gróf 1 négyes, 1 kettes jukker, Sipos Gyula 1 háts, Sacellary György 1 háts vadászó, Szentgyörgyi Miklós 2 négyes jukker, Sztanoványi János 1 kettes jukker, Nedeckzy Szendrő 1 kettes jukker, 3 háts, Weisz Adolf 2 kettes, egyes, Thassy Géza 2 kettes jukker, 1 egyes, Beck Béla 1 kettes jukker, Gad Gyula 1 háts, Tumbász László 1 kettes, Veress Gyula 2 kettes jukker, Putnoky Mór 2 kettes, Wodiáner János 2 kettes jukker, Borhy György 1 kettes jukker, 1 egyes, Pétery Ödön 1 háts vadászó, Schwarz Pál 1 kettes jukker, Kulonics Jakab 1 kettes, Karsay Vilmos 1 kettes ponyva, 4 háts, Braun Ignác 2 négyes, Grósz Antal kettes, Bruer Ignác 2 kettes, Hoepfner Gyula 1 háts, Grósz Jenő

Országos Magyar Kölcsönös Biztosító Szövetkezet.

BUDAPESTEN, VIII., József-körút 8.

Alakult 1862. évi en.

Elnöke: TELLEKI GÉZA prof. Igazgatóság elnöke: ALENBÓ: CSAVOSSY BÉLA.

ANDRÁSSY UÉZA prof., BUDAYOVICS SÁNDOR, DRISSEWPPY ARISTID, PÜSPÖKY EMIL, RUBINER GYULA, SZENTKIRÁLYI KÁLMÁN, SZILÁSY ZOLTÁN, SZÓNTY ZSIBOMOND, TELLEKI SÁNDOR prof., VÉRSZÁLLGATÓ: SZÓNTY ZSIBOMOND.

AZ ORSZÁGOS MAGYAR KÖLCSÖNÖS BIZTOSÍTÓ SZÖVETKEZET a gazdaságosság általános elismerése szerint egy a ház-íránt a félt biztosítás terén kivon megfelelő hitványnak; folyton fejleszt a reformokat, melyeket a gazdaságosság évek óta sürgetett és a kárörnk gyors és méltányos kiegyenlítésével a felek teljes megelégedését vívta ki magának, az

épület és átalány (panschal) biztosításnál rendkívül mérsékelt díjainal telemes megtakarítást tesz lehetővé; a szövetkezet pusztán csak a díjakat számítja fel a megfelelő kincstári bétveggel; — minden más illeték kizárásával.

A takarmány és szalmáeseleség

biztosítása egy intézetnél sem eszkoztölhető oly olcsón és oly kedvező feltételek mellett mint a szövetkezetnél.

■ Gazdasági egyesületi tagok — tekintet nélkül a biztosított érték nagyságára — a tiszta díjak 5% díjazásában részesülnek.

Kiszádják, ha haszn egyszerűre, egy csoportban, de külön-külön ajánlattal terményeket biztosítják, 10% engedményben részesülnek.

Bővebb felvilágosítással szolgál az igazgatóság Budapestén, (József-körút 8. sz.) és a vidéken létesített ügyközpékek.

KAZAL-PONYVA.

Repce-ponyvak

(nem vízmentesek) maggyűző és behordásra, tartásra, és minőségben.

Alapított 1831. 46 kiténtetés.

Vízmentes ponyvak

Kárörnk, gépek és kosárok. Ötödik és legjobb, elpusztítatlan minőségben. Legnagyobb és leg- régebb gyár az országban.

CS. KIR. SZAB. VIZMENTES SZÖVET-GYAR.

ELSINGER M. J. és FIAI

BUDAPEST, TELFS, BECS, V. Mária Valéria-utca 10. sz. (Thonet-udvar). (Tiroli). I. Volksgartengasse 1. (Bellaria).

Vízmentes takarók (ponyvak).

Gabona és lisztes zsákok, legjobb és legolcsóbbak. **Esőköpenyek és öblényök**, gummi és Waterproof szövétből. Kender öblényök. Tűző és fűzővédtek.

Porm és szilán, elismeri leg- **LINOLEUM** szőnyegek és öblétek, fu- jobb és legolcsóbb padlóztetőfűző szőnyegek és folyosókba.

Gazdaság és v. **SÁFRANCS** teljesen felszerelve, dísz eszékora. **SÁFRANCS** könnyen felülthetők.

Árjegyzék és minták ingyen és bérmentve. Leggyorsabb kiszolgálás. Minden város körül elteleben a mi gyártmányainkat tartják és sziveskedők határozatlan **ELSINGER** gyártmányt kérni.

Saját gyártmányu

„Darling“ fűkaszálóink

„Handy“ marokrakó aratógépeink

felülmulják ugy ezüstszéri szerkezet, mint tartóság tekintetében az eddig nálunk ismert összes amerikai gyártmányokat. E mellett jelentékenyen olcsóbbak a magas várn- és fűvarköltéségek behozott amerikai gépeknél.

Árajánlattal és esetleges felvilágosítással szives megkeresésre készséggel szolgálunk.

UMRATH és TARSA

mezőgazdasági gépgyárosok
BUDAPEST,
V. ker., Váci-körút 60. sz.

Ugyanott szénaforgatógépek, lögréberlyék, (szén-és gabonagyűzők) göcsapélőkészletek, kazalozók stb. nagy választékban.

Vintschgauri hasas tehének tejelési képesség

2500—3000 liter,

melyet több oldali **bizonylatokkal** igazolhatok, kaphatók

PICK OSWALD náál,

VIII. Külső Kerepesi-út 1. sz.

Magyar fenyőmag pergető intézet és erdészeti magkereskedés

Faragó Béla ZALA-EGERSZEGEM.

Kiténtetve díszesültek, arany és ezüsttámmal. Legutóbb a marvósárhégyi gazdasági kiállításon ötödik aranyéremmel!

Ajánl kedvezményes vasuti szállítást mellett mindennemű hazai és exotikus **legmagasabb csiraképességű Erdészeti magvakat**

és kecsányos és kecsánytalan **lőgyimkakat.**

Árjegyzék és számos erdészeti halóság elismerő nyilatkozatainak gyűjteménye kívánatra bérmentve küldetik. 7357

Lapunk bekötési táblája

1 frt 36 krért (portómentesen)

kapható kiadóhivatalunkban.

Örökös gyertya

Körszaktalkó találmány, megbecsülhetetlen értékű szülőörök, vendégül és minden egyes háztartás részére.

Ára darabonként csak **90 Kr.** (A pénz előleges beküldése mellett portómentesen megküldve.)

KARL BENDER I., WIEN IV. L.

BESSEMER-FESTÉK

(VÉDEJEGY: ÖLLŐ)
 a legjobb, évekig tartó ROZSDAVÉDŐ ANYAG
 vas- és hullámhorgókat, szerkezetek, harántrudak, rúcsok, gépek stb. részére.
 Mint famázolat is kitűnő konzerváló szer.
 Tartósabb, szaporabb és a károsító behatásoknak sokkal jobban ellenáll, mint mumum és olajtömjény. — Alkalmazása egyszerű és olcsó.
 Gazdasági üzemekben, uradalomban, teljardaságokban, szeszyarokban stb. évek óta kitűnően bevált.
 Szakkörököl való számos elismerő-nyilatkozattal, mintával szemkérlyával szvesen szolgálnak az egyedüli gyárosok

LUTZ EDE és TÁRSA, Pozsony, Gyár-ut 20.

Eladó birtok.

Kálozban — Fehérmegyében — nagy, gróf Zichy Zoltán tulajdonát képezett **100 holdas birtok** 10 hold területű elfoglaló kastélyával és parkjával, istállójával, gazdasági épületeivel, 2 szőlővel, 2 konyhával stb. és el van látva több gyümölcsös, konyhakert és 2 jó ivóvízű kút van.

Birtok és kastély külön-külön is eladó.

Bővebb felvilágosítással szolgál a jelenlegi tulajdonos:

Deutsch Adolf

KÁLOZ, Fehérmegye. 7751

Van szerencsének ajánlani

szavatolt tisztaságú

Thomasfoszfátlisztet

szavatolt 15—20% citrátban oldható foszforavartalommal és 85—100% porfinomossággal.

Felhasználhat, minden talajra alkalmas trágyaszor, különösen sovány talajok javítására, kitűnő hatása az összes gabonafélék, káposzta és olajnövények, lőhere és lucerna, szőlő, konyvek és termésvetőnyárak, kizárólagosan a rétekre. Legjobb, leghatásosabb és legolcsóbb foszforstrágya tekintettel hatásának tartósságára, felülmúlja az összes szuperfoszfátokat. — A csomagolás oldható foszforavartalomról szavatoltságot vállalunk, melyről hivatali megérítünk. Árjegyzékkel, számlaműkkel és egyéb felvilágosítással a legkézségesebben szolgálunk.

A **escherszági Thomasművek** pérgai foszfátliszti eladási irodájának **vezérképviselesége**
 a magyar korona orsz. területén

KALMAR VILMOS, Budapest, VII., Erzsébet-körút 34. szám.
 Martellin a legfontosabb dohánymennyiségű trágya kiz. eladása. Kainit.

HIRDETÉSEK

Felvetetnek a kiadóhivatalban **BUDAPEST, Üllői-ut 28-31k szám.**

☛ Több mint 3000 szóró már használatban. ☛

DOBRY eredeti, igen bevált és legjobbak elismert szabadalmazott.
„IDEAL”
 Universal chlátselőn szóróját, melynek rendes és kitűnő működése és a saféron egyenletes szórása felülmúlhatlan.

Kétsoros kéziörre. 7324
4 soros, 5 és többsoros vonórörre,
 ajánlja és kívánatra árjegyzéket, bővebb leírásul ingyen és bérmentve küld a:

Landwirtschaftliche Maschinenfabriken
ANTON DOBRY UNTER-CETNO
 és Jungbunzlau Góherg.

☛ Működése felülmúlhatlan. — Utánzatoktól óvatik. ☛

Iparosok és gazdaságok részére ajánlja a
Drezdai Mótorgyár r. t.
 (G. Moritz Hillé Drezda-Alsáudt)
 legújabb malommal, szecsvetési gép, parafaszecsvetés és benzínmotorral és szecsvetési géppel, valamint a következőkkel:
 Minden kiállításán és versenyen első érmékkel és díjakkal kitüntetve.
 1878 óta 2000 széklet Drezdában, 250000 kővetél.
 Vezérképviselet **Gélférgő Budapest**
 V. L. Eszérvó-utca 14.

T. Cz.
 A Deering-féle amerikai gyártmányú arató-gépek és fűkaszaló-gépek nemcsak a külföldön részesültek elsőrendű kitüntetésekben, hanem legutóbb **mezőhegyesi nemzetközi aratógépversenyen is mindannyia kitüntetés és elismerésben** részesült. Nevezetesen **első díjjal**

nagy aranyérmével

a **Deering-képekűs aratógép** lett **kitüntetve**. Azóta pedig hazánkban több száz példányban a legnagyobb sikerrel dolgoznak, mit tisztelt verőim nyilatkozatai teljesen igazolnak.
 Ezen gépek mielőbbi megrendelését, hogy azok kellő időben szállíthatók legyenek, nagyon melegen ajánlom.
 A szállított gépekért pedig a legmesszebbbenmő garanciákat vállalom.

Kitűnő tisztelettel
Propper Samu
 Budapest, Váci-körút 52.
 mint a Deering-gyár kizárólagos képviselője.

Aratógépekre Szombathelyt és Mezőhegyesen 1. díjak arany érmék.

Kühne E.
 MOSONBAN (1856)
 Magyarország legrégebbi gazdasági gépgyára
 ajánlja
 D. M. Osborne és Társa hirovos fűkaszaló, marokrakó- és kéve-

kötő-, aratógépeit, szénaforgató és Columbia-Cultivátor“
 kapáló gépeit, lókapát, tölte-
 gés és Rohr-féle répakapát.
 Hollingsworth-, Henckes- és
 Kedvencek-lőgeréblyéit. Kézi
 cséplők, 2—416ereji járgány-

cséplőkészletek, szeleltők, rosták, konkolyozók.
„Hungária”-, Mosoni” és „Jubileum Drill” sorvetőgépek.
FŐRAKTÁR:
Budapest, VI., Váci-körút 57. a.

Egy 5' dobszélességű, nagyon keveset használt legjobb karban levő

gőzcséplőgép,

I-ső rendű hazai gyártmány (mozdony nélküli) eladó.
BAUMGARTEN PÁL, Laposmajor
 u. p. Orosháza. 7776

VIZMENTES PONYVÁK,
REPCZE PONYVÁK,
ZSÁKOK, GÉPOLAJOK,
GÉPSZIJ, GÉPKENŐCS,
GÉPSZERELVÉNYEK, GÉPRÉSZEK,
KOCSIKENŐCS, CARBOLINEUM,
CREOLIN
Jutányos árban, lelkifismeretes
kiszolgálás mellett kaphatók
Bárdos és Brachfeld
műszaki áruüzletében
Budapest,
177., Gyár-utca 23.

Gróf Károlyi Lajos jószágfelügyelősege, Tót-Megyeren.

Lóárverés.

Tótmegyeren mélt. gróf Károlyi Lajos ur méneseből
f. évi április hó 29-én délelőtt 10 órakor
kezdendő árverésen a következők

Iovak kerülnek eladásra:

3 db 5 éves félvér hámos kanca
1 „ 4 „ telivér kanca
6 „ 4 „ félvér kanca } betanítatlan
11 „ 4 „ félvér herélt }

Netherawon, Preferment, Bögöncz angol telivér ménék
ivadécai:

Továbbá:

1 db 6 éves pinzgauai hámos kanca
3 „ 5 „ „ „ „ „
1 „ 5 „ „ „ „ „
3 „ 4 „ „ „ „ „
2 „ 3 „ „ „ „ „

Végre:

10 db öreg mustra igás kanca
5 „ „ „ „ herélt ló

Előzetes bejelentés esetén a tótmegyeri állomáson
fogatokról gondoskodva lesz.

Jószágfelügyelőség. 7777

Magyar királyi szabadalmazott osztálysorsjegy főaruda

TELEKI ZSIGMOND Pécsett.

Milyen nyereményeket fizet ki a negyedik
sorsjáték?

A felszeresebb esetben

1.000,000 koronát

de feltétlenül	Korona	Korona
1 jutalom	600,000	600,000
1 nyeremény	400,000	400,000
2 „	200,000	200,000
1 „	100,000	200,000
1 „	80,000	80,000
1 „	80,000	70,000
1 „	70,000	70,000
2 „	60,000	120,000
1 „	40,000	40,000
5 „	30,000	150,000
1 „	25,000	25,000
7 „	20,000	140,000
3 „	15,000	45,000
31 „	10,000	310,000
1 „	5,000	335,000
6 „	3,000	9,000
3 „	2,000	864,000
432 „	1,000	768,000
763 „	500	619,000
1238 „	300	27,000
90 „	200	6,340,000
31700 „	130	337,000
3900 „	40	433,000
6850 „	80	40
50000 drb. nyeremény és 1 jutalom kor.	13.160,000	

Mikor soroltnak ki a sorsjegyek?

Az I. oszt. május 18. és 19-én 3000 db, a II. oszt. jun.
14. és 16-án 4000 db, a III. oszt. július 11., 12. és 13-án
5000 db, a IV. oszt. aug. 2. és 3-án 4000 db, az V. oszt.
aug. 23. és 24-én 4000 db, a VI. oszt. szept. 13-16-ig kezdve
bezárólag október 11-éig 30,000 db, összesen 50,000 darab.

Mibe kerül egy egész osztálysorsjegy?

Az első osztályhoz: 6 frt, a második osztályhoz: 10 frt, a harmadik
osztályhoz: 16 frt, a negyedik osztályhoz: 20 frt, az ötödik osztályhoz:
16 frt és a hatodik osztályhoz: 12 frt, vagy mind a hat osztályra 80 frt.
Ki egy későbbi osztályba belép, köteles az előző osztályokat megfizetni,
azért ajánlatos mindjárt az első osztálynál a sorsjegyet megvenni.

Milyen részletekben adtnak ki az osztálysorsjegyek?

Egész-, fél-, negyed- és nyolczadokban.

Hogy történik a megrendelés legezélszerűben?

Postautalványgal, melyivel kivánt részlet értéke mindjárt beküldhető.

Vevőim micsoda előnyben részesülnek?

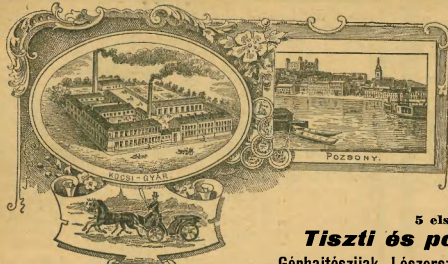
A befizetések postatakarékpénztári befizetés lajcsimmal bérmentve történik. Mindenki
hivatalos játéktérvel és minden buzás után hivatalos nyereménykimutatást kap. Minden
nagyobb nyereményt sürgőlegyen tudatok. A hivatalos nyereménykimutatás megjelölése
után a nyereményeket készpénzben azonnal kiintem. Pontos kiszolgálás a legnagyobb
előzetekénységgel.

Főarudam már számos főnyereményt kifizetett és a
szerezése már sok vevőimnek kedvezett.

Az első osztály húzása május 18. és 19-én történik.

Árak: $\frac{1}{2}$ 6 frt, $\frac{1}{3}$ 3 frt, $\frac{1}{4}$ 1 frt 50 kr., $\frac{1}{5}$ 75 kr.

Megrendelések TELEKI ZSIGMOND főelárusítóhoz Pécsett
ezimzöndök. 3998

MARSCHALL A.

kocsi-, hajtó-, lovagló- és istállószergyár,
gőzfürése és fahajító telepe

Pozsonyban, III., Grössling-utca 16. sz.

Ajánlja:

landauer broom, féfedeles, nyitott vadaskocsijait
és hintőit, igen könnyű és elegáns kivitelben és
a legkülönfélébb alakokban.

5. elsőrangú éremmel kitüntetve.

Tiszti és polgári lovagló eszközök!

Gépjátszójak, Lőszerzármok, uri fogatok és gazdasági lovak részére.

Mintaraktár a kecskesudalmi múzeum állandó kiállításában Budapest, Városliget.

KÉPES ÁRJEGYZÉK INGYEN ÉS BÉRMENTVE.

Hirdetmény.

Ezzel közhírré tétetik, hogy miután a Magyar Királyi Pénzügyminiszterium ellenőrző közegei a Magy. Királyi Szabadalmazott Osztálysorsjáték (IV. sorsjáték) I. osztályára szóló sorsjegyeket felülvizsgálták, azok a főelárusítóknak elárusítás végett kiadattak. — A Magyar Kir. Pénzügyminiszterium által jóváhagyott sorsolási terv itt következik:

A Magy. Kir. Szab. Osztálysorsjáték Sorsolási Terve.

Negyedik Sorsjáték.

100.000 sorsjegy 50.000 nyeremény.

Első osztály		Második osztály		Harmadik osztály		Negyedik osztály		Ötödik osztály		Hatodik osztály	
Betét 12 korona.		Betét 20 korona.		Betét 32 korona.		Betét 40 korona.		Betét 32 korona.		Betét 24 korona.	
Húzd: 1899. máj. 18. és 18.		Húzd: 1899. június 14. és 15.		Húzd: 1899. júl. 11. 12. és 13.		Húzd: 1899. augusztus 2. és 3.		Húzd: 1899. augusztus 23. és 24.		Húzd: 1899. szeptember 13-tól október 11-ig.	
Nyeremény	Korona	Nyeremény	Korona	Nyeremény	Korona	Nyeremény	Korona	Nyeremény	Korona	Nyeremény	Korona
1 á	60000	1 á	70000	1 á	80000	1 á	90000	1 á	100000	1 á	60000
1 „	20000	1 „	25000	1 „	30000	1 „	30000	1 „	30000	1 „	40000
1 „	10000	1 „	10000	1 „	20000	1 „	20000	1 „	20000	1 „	20000
1 „	5000	1 „	5000	1 „	15000	1 „	15000	1 „	15000	1 „	10000
2 „	2000	3 „	3000	4 „	4000	5 „	5000	6 „	6000	7 „	7000
3 „	1000	5 „	2000	6 „	3000	7 „	4000	8 „	5000	9 „	6000
4 „	500	8 „	1000	9 „	2000	10 „	3000	11 „	4000	12 „	5000
20 „	300	20 „	500	10 „	1000	10 „	1000	10 „	1000	10 „	1000
50 „	100	60 „	300	70 „	500	70 „	500	70 „	500	70 „	500
200 „	40	300 „	80	300 „	130	300 „	170	300 „	200	300 „	200
3000 nyer.	Kor. 240000	4000 nyer.	Kor. 47.600	5000 nyer.	Kor. 58000	4000 nyer.	Kor. 934000	4000 nyer.	Kor. 1061000		

Ezen 4-ig nyeremény közzétételéig a kihirdetett képen a jelszóval.

LÉNYEGES NYEREMÉNY SORSOLÁS SORTELJE	
KORONA	
1.000.000	
(EGY MILLIÓ)	
1 jut. 60000	60000
1 „ 40000	40000
1 „ 20000	20000
1 „ 10000	10000
1 „ 6000	6000
1 „ 4000	4000
2 „ 3000	6000
3 „ 2000	6000
20 „ 1000	20000
40 „ 500	25000
100 „ 200	80000
200 „ 100	70000
1000 „	500 25000
27800 „	200 556000
30000 „	200 955000

Az I. osztály húzása 1899. évi május 18. és 19-én lesz. A húzások a Magyar királyi ellenőrző hatóság és királyi közigazgatás jelenlétében, nyilvánosan történnek a Vigadó termeiben. — Sorsjegyek a Magy. Kir. Szabadalmazott Osztálysorsjáték valamennyi elárusítóinál kaphatók.

Budapest, 1899. évi április hó 16-án.

7790

Magy. Kir. Szab. Osztálysorsjáték Igazgatósága.

Lónyay.

Hazay.

Szab. tejszállító kannák tölgyfából.

A legelősből, legtartósabb és legkényelmesebb
szállításra és
tejgazdasági üzemhez.
OSKAR MARTH PFFAFSTÄTTEN
bei WIEN.

Prospektus legres és bisméste.

Vöröstarka tinó

és üsző

legprimább, 1-2 esetleg 3 évesek és pedig hízalmi való ökrök eladására és későbbi szerszámra
legelősből árért vállalkoznak
WEILLER és EISNER Kís-Czeili kereskedők.

Eladó

szőlővessző.

Az „Országos Magyar Gazdasági Egyesület

„istvántelki immunis“ homoktalaju

szőlőjéből a következő

európai és amerikai szőlővesszők
eladók.

1. Gyökeres európai vesszők.

Olasz Rizing ... 8,000 ezre 16 fnt
Mézis fehér ... 1000 * 16 *
Chasselas blanc ... 1000 * 16 *
Nagy Burgundi ... 1000 * 16 *

2. Síma európai vesszők.

Olasz Rizing ... 20,000 ezre 8 fnt
Nagy Burgundi ... 10,000 * 8 *

Megrendelések az

Országos Magyar Gazdasági Egyesület
igazgatójához

Budapest „Köztelek“ intézendők.

Az elszállítás tavaszal őrtenek a megrendelés sorrendjében. A megrendelésnél a vesszők fele ára előre beküldendő, hátralévő rész utánvéttel szedetik be. Csomagoltáért és vasútra szállítáért ezrenként 1 fnt számítattik.

4. Síma amerikai vesszők.

Jaques ... 4,000 * 6 *

Megrendelések az

igazgatójához

igazgatójához

igazgatójához

igazgatójához

igazgatójához

igazgatójához

igazgatójához

igazgatójához

igazgatójához

igazgatójához

igazgatójához

igazgatójához

igazgatójához

igazgatójához

igazgatójához

igazgatójához

igazgatójához

igazgatójához

igazgatójához

igazgatójához

igazgatójához

igazgatójához

igazgatójához

igazgatójához

igazgatójához

igazgatójához

igazgatójához

igazgatójához

igazgatójához

igazgatójához

igazgatójához

igazgatójához

igazgatójához

igazgatójához

TAMORASUK A HAZAI IPART.

Senki se
vásároljon

TAMORASUK A HAZAI IPART.

hajtott fabutort, ugymint: széket, karszéket, hintaszéket, irodai támlaszéket, pamagot, ruhafogást stb. idegen czégekét, hanem csupán csak a

Butorgyár részvény-társaságnál
Turóc-Szent-Mártonban.

Ezen háza, a milleniumi nagy éremmel kitüntetett vállalat készíti és nagy vásártételekben rátkáron tartja a legkülönböztetebb izletes, csélező, szalon-, háló-, étkező- és előszobabereendezést és egyéb kényelmi, vendéglő és kocsma butort.
Készítésvizsgálattal előnyös engedményt nyújt. Ismét-eladónak tisztességes keresetet kiztíto.

Árjegyzék kívánatra ingyen.

Rendelés esetén tessék ezen hirdetésre hivatkozni.

7417/b

A „Miskolczi Hitelintézet“ áru- és terményraktáraiban az ezidei

VII. évi gyapju-vásár

beraktározással egybekötve

1899. évi június hó 11-ik napján tartatik.

Részletes felvilágosítással szivesen szolgál

A „MISKOLCZI HITELINTÉZET“ részvény-társaság igazgatósága.

(Tárgyszámot sem díjazatik.) 7898

A szegedi

I. mezőgazdasági orsz. kiállítás

katalógusa

részese hirdetések felvételnek

a „Köztelek“ kiadóhatalában, Budapest, IX., Üllői-ut 25.

és a kiállítás hirdetési irodájában,

Budapest, IV. Váci-utca 9.

Arankamentos, állomány díjazott tőherét, lucernát,
répagavakat, fűmagvakat,
minden czérra és egyéb
vetőmagot a legújanszabó áron és garan-
tált jó minőségben.

Olasz szaponárát tiszta vastag győke-
rekből és-éve.

Mindenkor a legnagyobb napi áron, készpénzítés
mellett vásárolhat: gazdasági és cserdi vetőmagvakat,
mely czérra mindenkori ajánlatot kérek.

AJÁNLÓK:

Kocsikenőcsöt, Petroleumot,
Zsókákat, ponyvákat, kátrányfestékeket,
fedőleket és minden egyéb gazdasági czikkel.

GÉPOLAJAT,

u. m. valódi tiszta olivajajat, elsőrendű
savtalanított ropeszóljajjat, elsőrendű ásvány-
olajat stb.

Szalonnát

Fertőtlenítő szereket,
u. m. karbolisav, karbolpor, creolin, zöldgálic stb.
réglizier karbolioleumot, keserűsót csudását stb.

MŰTRÁGYÁT.

BUDAPESTEN,
Akadémia-utca 10. sz.

KRAMER LIPÓT, v. ker., Akadémia-utca 10. sz.

Telefon.

Sürgönczim: „CERES“ Budapest.

Telefon.

Árjegyzékek és részletes külön ajánlatokkal kívánatra szolgálok.

PAUCKSCH, BUDAPEST, Muzeum-körút 35.

II. Paucksch részvénytársaság főkele. a.

Törzsgyárunk **LANDSBERG a W.**
gőpgyár, vasöntőde, gőzkazán-gyár és rézműves-műhely
53 éves fennállása óta
mint legkiválóbb különlegességét
legjobban jövedel-
mező

SZESZGYÁRAT

rendezett be a
legújabb rendszer szerint.

Köülbeül 1700 telepet állítottunk fel 50 év óta.

Szállítjuk továbbá a szükséges berendezéseket szeszszállító,
keményítőgyárak, tejgazdaságok, malátagyárak és sörözők számára.

Megkereséseket Paucksch, Budapest, Muzeum-körút 35. címre kérjük.
(Gyártelep: Kőbánya.)

A kőbányai Király-Sörfőző,

Dr. Korányi és Dr. Kössly egyetemi tanár
urak által gyógyosítotokra ajánlott

Goliát-Malátasöre
idegjaókban, vérszegénységben, emésztési
zavarokban, gyengeségben stb. kiváló alko-
hol használatának és egyáltalán
legkellemebb üdítő ital.

Vidékre, kőbányai vasuti állomáshoz szállítva: nagy
palack: 19 kr., kis palack 13 kr. fogyasztá-
si adóval együtt. Vidékre legkisebb szállí-
másmány 30 palack.

Betét: nagy ládát 1 frt 60 kr., kis ládát 1
frt 20 kr., palackot 6 kr., mely azoknak bér-
mentes visszatérőnek visszaszolgáltatunk.

Megrendelhető: a gyári irodában Kőbányán, a
városi irodában VII., Kertész-u. 40. és a vidéki
raktároinknál.

Budapecsten kapható minden nagyobb fűszer-
kereskedésben és poharankint a Quisaisna
automata buffet-ken is.

Repcze

behordásához ajánlanak
védjegyzett

Kéveköttő

kötélárut és ponyvát

Pollák Sámuel és Grüner

Szeged.

Szabadalm. „Prágai“ szivattyú

trágyalé, ár-
nyékszékék-
hez stb. fecs-
kendőszerke-
zettel,

őnzott, kovásolt vascsok-
ból, egy percz alatt (egy órában)
400-500 liter esont, rongy
főleg földre trágyát minden
nehézség nélkül szív át a sziv-
attyú. Nem így be. Könnyen
szállítható, (4 méter magas-
ságnál 45 kgm.) Ezen sziv-
attyút 14 napl próbaidőre
szállít a feltöltés és gyáros

RUD. DOLEZAL,
781 Prag-Lieben.

Lapunk kiadóhivatalá-
ban megrendelhető:
A sertés javítása
és hizlalása
gazdák és hizlálók használatára.
Irta **M. RUFFY PÁL.**
Ára portóval mint az előzők 1
forint 10 krajczár.

Fás, gyökeres szőlőjtványok leszállított áron

kaphatók még

VIMMER IMRÉNÉL, ESZTERGOMBAN.

Borfajok ezre 120 forint, száza 13 forint. csemege-fajok ezre 140 forint,
száza 15 forint. Kapható európai és amerikai sima és gyökeres vessző is.
Postafordultával tudakozókára válaszolunk, vagy kívánatra árgyűrdet
küldünk. 7722

Legújabb ruhabérlet

10 frt havi részlet vagy 30 frt negyedévenként.

I téli kabát, I felöltő, I téli öltöny, I őszi öltöny, I nyári öltöny, I tavaszi öltöny.

I téli nadrág, I színes mellény, minden a legfinomabb szövetből.

A szövetek letészés szerint választathók. A bérlet 2 évi tartamra szól és
bármikor felbontható. Szövetek méterenként is árusítottakn legolcsóbb árak
mellett. Kívánatra mintákat ingyen és bérmentve. Szólid kiszolgálás.

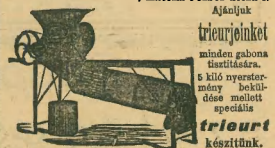

Állattörvény-betétet azaz lovak, szarvasmarhák és juhok
számlára. 45 fr óta a legújabb számlákban használják. Árny
számlára, rossz emésztés ellen, a szelvény javításán és a keleti-
szelvény megújításán. Feladás: 10 dóbó 42-48 fr. 10 dóbó
25 kr. Oszta 4 szelvény 10 dóbóval valódi minőségűben kapható
az összes győgszerterekben és drogeriáknál. — Főváros:

Kwizda Ján, Ferenc,
sz. és kir. osztr.-magy., román kir. és bolgár főjegy, udv. szállító.
KERULETI GYÓGYSZERSZ. KORNEUBURG ÉCS mellett.

STANEL és LENNER TRIEURGYÁR, Budapest, V. ker.

Katona József-utca 8.

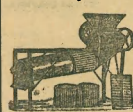

Lokopott trieurgyárt gyorsan és olcsón újjal felszerel-
tünk. Kiválóan képes árgyűrdetnek megújítani bér-
mentre. Jutnak mellett szőlő eláruotk alkalmatás
nyerőtelnek. 6903

KONKOLYOZÓK

(trieurók)

minden gabonában osztályozására

Graepel Hugó
gőpgyárosnál
Budapest, V. külső vázi-út 46.
Mintegy 10 klar, gabona-
minta beklidés esetén
különleges trieur készül-
tek. 8442

Malom berendezési

osztályozó a t. sz. nagy károsító szíves árgyűrdet ajánlom.
Árgyűrdet ingyen és bérmentve.

Gál Ignác és Társa

férfi-szabók

BUDAPEST, VI., Váci-körút 21.

Ó-utca sarok (Ipar udvar.)

A Bazilikához.

GŐZEKÉKET, GŐZ-UTIHENGEREKET

és
GŐZ-UTIMOZDONYOKAT

a legtökéletesebb szerkezettel és legolcsóbb árak mellett szállít

JOHN FOWLER & Co.

Telefon 92—50. BUDAPEST—KELENFŐLŐ a vasúthomoknál szobos.

Iroda, raktár, javítóműhely.

Közlekedés vasuton és villamos vasuton.

Az 1897. július hó 7. és 9-án Mezőhgyészen rendezett nemzetközi aratógépvérsenyben
elismerő-oklevéllel kitüntetve.

Eredeti amerikai

„JONES“ lánc-fűkaszalógépek felhajtható késszuddal.

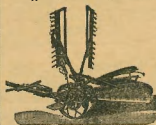
„JONES“ könnyű aratógépek „PLANO“ kévektő-aratógépek elzárt kerékűvel.

Amerikai és saját gyártmányu

szénagyűjtők

különbö szerkezet és nagyságban.

Referenciák úszben levő gépekről bárkinek rendelkezésére állanak.

Szállítja tejes kezeség és olcsó árak mellett

FRIEDLAENDER JÓZSEF mezőgazdasági gép-, szőlőmész- és szarvasgyógyar magyarországi vezérképviselete
LAKOS NADOR BUDAPEST, VIII. ker., Külső Kerepesi-ut I. szam. a központi pályaudvar mellett. Kimerítő árjegyzék ingyen és bérmentve.

Szegedi Zsákok.

Gyapjuzsákokat, gabonazsákokat és ponyvákat az elismert legjobb minőségben szállít a magyar vitorlavászon- és szegedi zsávolgyár.

Salzmann és Társa. Központi megrendő iroda: Budapest, V., Nádor. utca 20.

MALOM-

berendezéseket teljesen, úgy egyes malomgépeket, valamint

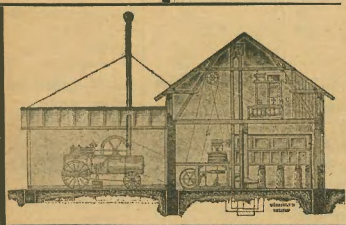
gépöntvényeket

gazdasági gépműhelyek részére gyárt és szállít:

Wörner J. és Társa

malomépítő gépgyára és vasöntődjé

Budapest, Külső váci-ut 54—56. sz.

Nincs többé **PERONOSPÓRA.**

Vitrolin.

A legjobb és legbiztosabb peronospora elleni szer.

Kolozsvárt kapható **BURGER FRIGYES** gyógyáru kereskedésében.

Aránylag olcsóbb, mint bármely más szer, mert kiadóbb, erősebb és teljesen peronospora mentessé teszi a szőlőket, burgonyát, veres szőlőt stb. .

Árak: 1/2 kiló 40 kr., 1 kiló 80 kr., 6 kiló (1 holdnyi területre elegendő) 4 ft 50 kr.

Egyedül kapható: **LÁSZLÓ JÓZSEF** gyógyszerésznél és vegyészeti laboratoriumában Maros-Ujvárt, Erdély.